

Structuurvisie Hilversum 2030

Hilversum kiest

Wat is een structuurvisie?

De Structuurvisie Hilversum 2030 is een (integrale) visie op hoofdlijnen voor het gehele grondgebied van de gemeente en heeft betrekking op alle aspecten van het gemeentelijk ruimtelijk beleid. Op grond van artikel 2.1 van de Wet ruimtelijke ordening is de gemeenteraad bevoegd en tevens verplicht om een (algemene) structuurvisie vast te stellen.

Juridische status

De structuurvisie is het strategisch beleidsdocument over de ruimtelijke en functionele ontwikkelingen in de gemeente op middellange termijn. In dit geval ligt de planhorizon omstreeks 2030. Het is geen concreet plan of uitwerking van een thema, maar een visie op een hoger abstractieniveau. De structuurvisie bevat dus geen concreet uitgewerkte plannen of besluiten ten aanzien van de bestemming van afzonderlijke locaties. En ook is geen sprake van “wegbestemmen”. De kaarten in de structuurvisie zijn indicatief en zijn niet gedetailleerd tot op het niveau van afzonderlijke gebouwen of straten. Het vaststellen van de structuurvisie heeft dan ook geen concrete rechtsgevolgen voor burgers of bedrijven in de gemeente of voor andere overheden. Het geeft wel aan welke richting de gemeente op wil, gezien door de bril van vandaag en de verwachtingen voor de toekomst. Indien de gemeenteraad in de toekomst wil afwijken van het in de structuurvisie geformuleerde beleid, dan kan dat. Dat besluit moet dan wel goed gemotiveerd worden.

Verhouding tot bestemmingsplannen

De structuurvisie is in principe leidend voor het vaststellen van nieuwe bestemmingsplannen. In de thans lopende inhaalslag worden de bestemmingsplannen geactualiseerd op basis van het bestaande beleid. Deze inhaalslag is afgerond omstreeks 1 juli 2013. Vanaf dat moment, als ook de structuurvisie is vastgesteld, worden nieuwe bestemmingsplannen mede gebaseerd op de structuurvisie. Vanzelfsprekend zal daarbij nog een vertaalslag gemaakt moeten worden van het algemene, ruimtelijk beleid uit de structuurvisie naar de locatiespecifieke en meer gedetailleerde uitwerking in een bestemmingsplan. In sommige gevallen, zoals het centrum, kan ervoor worden gekozen om eerst een gebiedsgerichte structuurvisie op te stellen, alvorens de (integrale) structuurvisie te vertalen in een concreet bestemmingsplan.

Waarom maken we een structuurvisie?

Het is belangrijk dat de gemeente een samenhangende visie heeft op het ruimtegebruik van Hilversum. Het opstellen van een structuurvisie maakt het mogelijk bestaande sectorale beleidsnota's in samenhang te brengen en ruimtelijk te vertalen, ook in volumes en hoogte. Dit is tot nu toe nog niet eerder in Hilversum gebeurd. Hierdoor komen ambities en beschikbare ruimte om deze ambities te realiseren regelmatig met elkaar in conflict. Denk aan de wens om scholen voor speciaal onderwijs te vestigen, maatschappelijke voorzieningen te realiseren en ruimte te creëren voor creatieve bedrijvigheid. In de kenschets komt het bestaand beleid samen. Hieruit blijkt dat de ruimtevrage uit bestaand beleid (de ambitie) groter is dan de beschikbare ruimte. In deze structuurvisie maken we keuzes, waardoor ambitie binnen de beschikbare ruimte past. Het maakt bewoners en andere belanghebbenden duidelijk welke ruimtelijke indeling de gemeente Hilversum nastreeft. De gemeente moet de algemene structuurvisie voor 1 juli 2013 vast stellen.

Uitvoering

De structuurvisie is de basis voor projecten die de gemeente en andere partijen in gang willen zetten. Specifieke visies voor bepaalde gebieden, ruimtelijke kaders en bestemmingsplannen volgen uit de structuurvisie. Ook worden mogelijke plannen en projecten getoetst aan de structuurvisie. De gemeente verplicht zich te handelen naar de structuurvisie, zodat alle partijen weten waar zij aan toe zijn. In de uitvoeringsparagraaf staat op welke manier de gemeente de visie gaat realiseren. Een structuurvisie geeft de gemeente ook bevoegdheden op grond van de grondexploitatiewet om bovenplanse kosten te vereffenen. In een overeenkomst over grondexploitatie kunnen alleen bepalingen over financiële bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen worden opgenomen als daarvoor een basis ligt in een vastgestelde structuurvisie. Met een structuurvisie als integraal ruimtelijk beleidskader kan de gemeente Hilversum zich bovendien steviger positioneren bij ruimtelijke vraagstukken op bovenlokaal en regionaal niveau. Na vaststelling van de structuurvisie vervangt deze de bestaande toekomstvisie Hilversum 2015.

Wat is een structuurvisie niet?

Geen uitspraken op kavelniveau

Deze structuurvisie is geen concreet uitgewerkt plan op kavelniveau. De getoonde kaarten zijn indicatief. Aan het kaartmateriaal kunnen geen rechten worden ontleend. De structuurvisie schetst ontwikkelingen op gebiedsniveau. Voor ontwikkelingen/mogelijkheden op kavelniveau gelden de bestemmingsplannen. Deze bestemmingsplannen zijn en/of worden gebaseerd op de structuurvisie. Informatie over de actuele bestemmingsplannen staat op de website van de gemeente Hilversum. Klik [hier](#) voor meer informatie over Hilversumse bestemmingsplannen.

Geen sectorale verdieping

Deze structuurvisie is geen onderbouwing en verdieping van sectorale beleidsterreinen. Voor dit detailniveau gelden de sectorale deelnota's. De strategische integrale afweging tussen deze nota's, vooral die met betrekking tot ruimtelijke claims, gebeurt wel in de structuurvisie.

Niet bindend voor derden

Deze structuurvisie is geen juridisch bindend plan voor burgers/bewoners, bedrijven en overige belanghebbenden. De structuurvisie is alleen politiek bindend voor de gemeente. De gemeente verplicht zich te handelen naar de structuurvisie.

Waarvoor kiest Hilversum?

In mei 2012 heeft de gemeenteraad van Hilversum de hoofdkoers bepaald. In de zogenoemde contourennota zijn de vijf speerpunten benoemd. Dit zijn vijf kernkwaliteiten die Hilversum de komende jaren wil behouden en versterken. De gemeente Hilversum ondersteunt de komende jaren actief initiatieven en ontwikkelingen die bijdragen aan het behouden en het versterken van deze kernkwaliteiten. Klik [hier](#) voor de contourennota (mei 2012).

Hoe is de structuurvisie gemaakt?

In 2010 heeft de gemeenteraad van Hilversum besloten om deze structuurvisie op te stellen. Dit is stapsgewijs aangepakt. Allereerst is het bestaande, ruimtelijke beleid geïnventariseerd en vastgelegd in de Kenschets (maart 2011). De Kenschets bestaat uit drie documenten. Klik [hier](#) voor de kenschets

(maart 2010, [bijlagen](#), [kaarten](#)) Vervolgens zijn burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen geconsulteerd tijdens het participatieproces. Gevraagd is naar toekomstbeelden, dromen en wensen tijdens openbare bijeenkomsten en via internet. Op basis hiervan is de hoofdkoers bepaald en vastgelegd in de contourennota (mei 2012). De hoofdkoers is vervolgens uitgewerkt in de structuurvisie op deze website. Eind 2012 is het voorontwerp in de inspraak gebracht. Klik [hier](#) voor meer informatie over de uitkomsten van het participatieproces.

Inspraak

Op 17 oktober 2012 heeft de gemeenteraad het voorontwerp van de structuurvisie vrijgegeven voor inspraak. De inspraakperiode was zes weken met ingang van 26 oktober 2012. Onderwerp van inspraak was de integrale tekst van deze website met de bijbehorende overzichtskaarten plus het uitvoeringsprogramma. De inspraak heeft geen betrekking op de onderliggende websites en evenmin op het foto- en filmmateriaal op de website. En ook niet op de documenten die via de website zijn in te zien, zoals de overzichtstabel met uitvoeringsprojecten. Omdat de structuurvisie hoofdlijnen van beleid bevat is de concrete uitwerking nog geen onderwerp van inspraak. Met andere woorden: degenen die geen formele inspraakreactie hebben ingediend op het voorontwerp van de structuurvisie, verspelen daarmee niet het recht om in later stadium alsnog te reageren met een zienswijze of anderszins in het kader van een procedure ingevolge de Wet ruimtelijke ordening (bestemmingsplan of omgevingsvergunning).

Vaststelling

In de inspraakperiode zijn bijna 200 inspraakreacties binnen gekomen op de structuurvisie Hilversum 2030. In een reactienota zijn Burgemeester en wethouders ingegaan op de inspraakreacties. Op basis van de inspraak zijn enkele wijzigingsvoorstellen gedaan. Met name met betrekking tot het kaartmateriaal. Op 15 mei 2013 heeft de gemeenteraad van Hilversum de wijzigingsvoorstellen overgenomen en de structuurvisie Hilversum 2030 vastgesteld. De wijzigingen zijn verwerkt in de website. Klik [hier](#) voor de reactienota

Over deze website

Deze site is de structuurvisie Hilversum 2030. Hier leest en ziet u alles over de keuzes die de gemeente Hilversum maakt. U kunt per thema lezen wat op hoofdlijnen de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen zijn. Ook is het mogelijk om rechtstreeks naar een aantal gebieden te gaan. Deze site bevat de Structuurvisie Hilversum 2030. De structuurvisie is geschreven vanuit de situatie in 2030. Ook de kaarten hebben betrekking op de beoogde situatie in 2030. In een aantal gevallen is toch de situatie in 2012 weergegeven, bijvoorbeeld om aan te geven waar verschillende voorzieningen gevestigd kunnen zijn. In dergelijke situaties bestaat er een grote overeenkomst met de huidige situatie. In het voorbeeld van de voorzieningen is de huidige omvang en spreiding representatief voor de toekomstige situatie. Het is niet de bedoeling om in de structuurvisie precies vast te leggen welke voorziening op welke locatie gevestigd is in 2030. De structuurvisie schets het beeld voor 2030 op hoofdlijnen. Verder is beschreven welke keuzes de gemeente Hilversum maakt. U kunt per thema lezen wat op hoofdlijnen de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen zijn. Ook is het mogelijk om rechtstreeks naar een aantal gebieden te gaan. De structuurvisie is op 15 mei 2013 door de gemeenteraad vastgesteld.

De structuurvisie is alleen digitaal beschikbaar.

Monnikenberg

Tegen de bestaande stad aan ligt in 2030 het zorgpark Monnikenberg. Hier zijn verschillende zorgaanbieders gevestigd en worden innovatieve zorgconcepten ontwikkeld. Naast voorzieningen zijn er ook levensloopbestendige woningen en landgoedwoningen op het park. Het omliggende bos bepaalt de sfeer en de identiteit van het gebied. De gebouwen staan letterlijk in het bos. Het park biedt volop mogelijkheden voor recreatie.

Voorzieningen

Het zorgpark Monnikenberg is een bovenregionaal zorgpark. Op dit park bevindt zich onder meer het Tergooiziekenhuis met een dependance van het bestralingscentrum 'Nederlands Kankerinstituut: Antoni van Leeuwenhoekziekenhuis'. Daarnaast kent het zorgpark verschillende andere voorzieningen zoals de mytyschool De Trappenberg, het dialysecentrum 't Gooi en de trombosediens.

Stedenbouw

Bij de ontwikkeling van Monnikenberg is voortgeborduurd op de visie van W.M. Dudok. Er is een harmonieuze overgang gemaakt tussen de stad en het omringende landschap. Dit is gedaan door een groene vinger te realiseren met een zichtlijn tussen het Klooster Stad Gods en de toren van de Vituskerk. Vanuit het Van Riebeeckkwartier gaat het zorgpark over in het natuurlandschap in de omgeving van het klooster. De oude laanstructuren zijn hersteld. Aan de oostzijde is een samenhangend en rustig natuurgebied ontstaan.

De hoofdentree van het zorgpark Monnikenberg ligt aan de Soestdijkerstraatweg. Het grote, geheel begroeide, parkeergebouw is achter de ruime bosrand nauwelijks zichtbaar. Doordat het parkeren voor het zorgpark hier geconcentreerd is, is de rest van het gebied nagenoeg autovrij. Verhardingen zijn tot een minimum beperkt gebleven. Rond een ruim en overzichtelijk plein bevinden zich verschillende zorggebouwen. Deze hebben hun entrees aan deze zorgboulevard. Het prominentste gebouw is het nieuwe ziekenhuis. Ondanks het grote bouwvolume is door vormgeving een schitterend gebouw gerealiseerd. Door zijn vorm en materiaalgebruik past dit gebouw uitstekend in de groene omgeving.

In het plangebied zijn in 2030 drie woonbuurten gerealiseerd. Alle woningen liggen in een parkachtige omgeving. Ze zijn bijzonder vormgegeven en van hoge architectonische kwaliteit. Duurzaamheid is voor alle gebouwen op het park een belangrijk aspect.

Het zorgpark is met het openbaar vervoer (HOV) goed en snel bereikbaar. De voorbereidingen voor een nieuw station Zorgpark zijn in 2030 volle gang.

Groen

Aan de oostkant van het park (rond het klooster) is een samenhangend en rustig natuurgebied ontstaan. Dit natuurgebied is via een ecoduct verbonden met het gebied Anna's Hoeve en via een ecotunnel met het bosgebied rondom Lage Vuursche. Over het ecoduct loopt een recreatief fietspad. Op het hele terrein zijn historische lanen behouden en hersteld. Al het groen van Monnikenberg wordt beheerd uit een specifiek, duurzaam groenfonds. Dit fonds is in het leven geroepen door ontwikkelende partijen. Zij zijn de verplichting aangegaan om het groen van de Monnikenberg 100 jaar te beheren.

Klik hier voor meer informatie over [het masterplan Monnikenberg](#)

Crailo

In 2030 is op de terreinen van de voormalige Palmkazerne, het (rampen-)oefenterrein en het asielzoekerscentrum een hoogwaardig duurzaam woon-, werk- en natuurgebied gerealiseerd van circa 40 hectare. Alle gebouwen zijn zorgvuldig ingepast in het groen en het landschap. Samen met de provincie Noord-Holland en gemeenten Bussum en Laren en het Goois Natuurreservaat is het gebied ontwikkeld.

Functies

Op het Hilversumse deel is een bedrijventerrein ontstaan van circa 10 hectare. Dit bedrijventerrein voorziet in een regionale behoefte. Op het Bussumse deel zijn woningen ontstaan. Waar mogelijk zijn in het kader van duurzaamheid en cultuurhistorie bestaande gebouwen hergebruikt. Op het Larense deel is natuur ontwikkeld. Een ecoduct over de A1 verbindt het gebied met de Blaricummerheide.

Natuur

Tussen het gebied Crailo en de Hilversumse heide is in 2030 een natuurbuffer gerealiseerd. Hierdoor is een geleidelijke overgang tussen natuur en bebouwing ontstaan.

Klik [hier](#) voor het concept ambitiedocument Crailo juni 2012

Klik [hier](#) voor meer informatie over het provinciale project Crailo

Media Park

Het Media Park heeft in 2030 zijn functie en internationale uitstraling behouden. Het Media Park bepaalt als onderdeel van de stad de identiteit van Hilversum. Het Media Park blijft inspelen op nieuwe ontwikkelingen op het gebied van nieuwe media en heeft de uitstraling van een groene campus. In 2030 heeft het Media Park een meer openbaar karakter. Het biedt plek aan stedelijke evenementen en nieuwe aanvullende functies. Hierdoor is de relatie tussen Hilversum en het Media Park versterkt.

Functies

Van tijd tot tijd vinden er evenementen en manifestaties plaats op het gebied van multimedia. Zowel de (opname-)studio's als Beeld en Geluid trekken in 2030 veel bezoekers uit het hele land. Het park huisvest grote en kleine spelers uit de creatieve sector. Voor kleinere bedrijven zijn er flexibele huisvestingsconcepten gerealiseerd. Beperkt zijn nieuwe woon-werk concepten in relatie tot multimedia toegevoegd. Voor bezoekers en werknemers zijn er diverse horecagelegenheden, sportvoorzieningen, winkels en een hotel aanwezig.

Stedenbouw en groen

De gebouwen zijn vooral aan de west- en noordzijde omgeven door veel groen en waterpartijen. Op prominente plekken is een aantal gebouwen gerealiseerd met een bijzondere architectonische uitstraling. De bouwhoogte is maximaal 30 meter. De openbare ruimte is met een eenheid aan materialen, groen en straatmeubilair eenduidig en in samenhang ingericht.

Het Media Park is deels groen en onbebouwd gebleven. Samen met de aangrenzende groene vingers heeft het park de groene identiteit weten te behouden.

Klik hier voor méér informatie over het [Media Park](#)

ArenaPark

Het ArenaPark is in 2030 dé kantoorlocatie van Hilversum. Dit komt door de gunstige ligging en goede bereikbaarheid per auto en openbaar vervoer (trein en HOV). Het park oogt als een groene en sportieve campus met hoogwaardige architectuur.

Funcities

Het ArenaPark is de afgelopen jaren aantrekkelijker geworden met de komst van ondersteunde horeca, een fitnesscentrum, een hotel en andere voorzieningen die bij het groene campusconcept aansluiten. Er zijn enkele nieuwe woon-werk units en gebouwen voor opleidingen en sport gerealiseerd.

Stedenbouw

De groene compus staat nog steeds symbool voor het werken in het groene Hilversum en dus ook hier in het ArenaPark. De referentie aan de voormalige drafbaan in de vorm van een 'running track' is nog steeds aanwezig. Door het nieuwe werken is, in afwijking van het Masterplan, ook een aantal kleinschalige volumes gebouwd. In navolging van de Nike-Campus zijn bij alle gebouwen veel duurzaamheidsaspecten toegepast. Dit gebied aan de rand van de stad blijft door de zichtlijnen op de monumentale Dudoktribune en de toren van de Vituskerk zichtbaar ruimtelijke verbonden met Hilversum.

Klik hier voor meer informatie over [het ArenaPark](#)

Bedrijventerrein Kerkelanden

De afgelopen jaren is de uitstraling van het bedrijventerrein Kerkelanden sterk verbeterd. In 2030 is het bedrijventerrein een aantrekkelijke vestigingslocatie voor bedrijven. Mede door ondersteunende functies als sport en horeca toe te staan is het vestigingsklimaat verbeterd. Solitaire kantoren hebben plaatsgemaakt voor bedrijvigheid. Gedateerde en leegstaande bedrijfsgebouwen zijn vervangen.

Stedenbouw

Op het overgangsgebied naar de woonwijk Kerkelanden is in 2030 een mix van werk-, woon- en leisure functies (functies voor vrijetijdsbesteding) gerealiseerd. Tussen het bedrijventerrein en de Loosdrechtseweg ligt een groene zone. De ontwikkeling van dit terrein maakte het mogelijk om de ontsluiting van het bedrijventerrein te verbeteren en het parkeren te optimaliseren.

Klik hier voor de [Visie en Strategie bedrijventerrein Kerkelanden](#) (juni 2011)

Havenkwartier

De uitstraling, bereikbaarheid en functionaliteit van bedrijventerrein Havenkwartier zijn verbeterd. In 2030 is dit intensief benutte bedrijventerrein een aantrekkelijke vestigingslocatie voor bedrijven. Het Havenkwartier is getransformeerd naar een duurzaam, efficiënte hoogwaardige en fraaie werklocatie. Het gebied, dat zich ook uitstrekt tot de Zeverijnstraat, heeft een duidelijke branchering. Het terrein huisvest groothandel, transport en logistiek, zware en lichte industrie, perifere detailhandel, creatieve bedrijven en zakelijke dienstverlening. Het is één van de weinige terreinen in de regio waar bedrijven uit de hogere milieuhindercategorieën kunnen worden gehuisvest.

Stedenbouw

Op zichtlocaties langs de Gijsbrecht van Amstelstraat is een aantal grotere bouwvolumes met perifere detailhandel gerealiseerd. De 3e Havenarm met z'n woonboten blijft ongewijzigd.

Klik hier voor [het Masterplan Havenkwartier](#) (december 2009)

De Spoorzone

De spoorzone ligt tussen de kleine spoorbomen - Koninginneweg – Noorderweg, Liebergerweg - Oude Amersfoortseweg en de Mussenstraat. In 2030 is deze zone een samenhangend gebied met o.a. creatieve bedrijvigheid en onderwijs. In deze zone is een belangrijke ruimtelijke kwaliteitsslag gemaakt. De bereikbaarheid van de zone is sterk verbeterd.

Funcities

In de spoorzone ligt het accent op (creatieve) bedrijvigheid en onderwijs in combinatie met nieuwe woon-werk functies en groen. Er is ruimte voor nieuwe woon-werkfuncties, groen, ateliers, werkplaatsen en bedrijfsruimte. Talent kan zich hier ontplooiën en wordt behouden als potentiële werknemers in de creatieve sector en de zorgsector. Klik [hier](#) voor meer informatie over de relatie van de creatieve sector met andere beleidsvelden.

Stedenbouw

In samenhang met de komst van de HOV-lijn ontstonden er kansen om deze verouderde bedrijventerreinen langs het spoor beter te ontsluiten, te herstructureren en (deels) te transformeren. De kwaliteit en leefbaarheid in de aangrenzende woonwijken is verbeterd door de afname van het bedrijfsgerichte verkeer door deze wijken. De stedenbouwkundige en architectonische uitstraling van dit gebied is in 2030 sterk verbeterd. Dit komt onder andere door de nieuwe bebouwing ook te richten op het spoor. Wie met de trein Hilversum binnen komt, ziet nu ook de aantrekkelijke stad met nieuwe bebouwing in het groen.

Mussenstraat

Het bedrijventerrein Mussenstraat heeft in 2030 het imago van het 'Media Nest'. Hier bevindt zich gaming-industrie, overige creatieve bedrijvigheid en ondersteunende functies (denk aan wonen, horeca). Het terrein is een mix van oude industriële panden en nieuwbouw. De nieuwbouw is geïnspireerd op de aanwezige oude industriële complexen. Het gebied is zichtbaar en bereikbaar vanaf het spoor en vanuit de omliggende woonwijken.

Koninginneweg

Na het verleggen van de centrumring (rondom het Langgewenst) is er nieuwe bebouwing gekomen langs de Koninginneweg. Deze bebouwing richt zich op zowel de nieuwe centrumring als op het spoor. Hierdoor zijn er geen zichtbare achterkanten meer. Klik [hier](#) voor meer informatie over het centrum.

Bedrijventerrein Noorderweg

Het bedrijventerrein Noorderweg is in 2030 geherstructureerd. Hier bevindt zich nu een mix van (creatieve) bedrijvigheid en woonfuncties. Langs de Noorderweg is nieuwe (woon-)bebouwing gerealiseerd. De uitstraling van dit gebied is hiermee sterk verbeterd.

Bereikbaarheid

Met de komst van de HOV-baan langs het spoor en de realisatie van de tunnel in de Oosterengweg,

zijn nieuwe ontsluitingswegen langs het spoor aangelegd. De bedrijventerreinen Oude Amersfoortseweg en Liebergerweg zijn hierdoor in 2030 beter bereikbaar. De omliggende woonbuurten hebben hierdoor geen last meer van bedrijfsverkeer. Langs deze nieuwe ontsluitingswegen is nieuwe bedrijfsbebouwing gerealiseerd. Parallel aan de nieuwe ontsluitingswegen zijn goede fiets- en wandelroutes gemaakt. Dit zorgt voor korte verbindingen tussen het Media Park en het centrum, het centrum en de Mussenstraat en het centrum en het ArenaPark.

Groen

In 2030 oogt de spoorzone groen. Het aanwezige groen vervult een belangrijke functie voor omliggende wijken. Vanuit deze woonwijken is het groen in de spoorzone goed bereikbaar.

Met de nieuwe ontwikkelingen in deze zone langs het spoor presenteert Hilversum zich als woon-, werk- en Mediastad in het groen.

Anna's Hoeve

In 2030 is Anna's Hoeve de duurzame woonwijk van Hilversum. De wijk vormt de groene overgang tussen stad en landschap. De mix aan woontypen, de omliggende natuurgebieden en het duurzame karakter van de wijk maken Anna's Hoeve tot een zeer gewilde woonwijk.

Programma

De woonwijk Anna's Hoeve heeft een mix van woningtypen. Betaalbare, middeldure en dure woningen zijn in deze wijk te koop of te huur. Veel woningen zijn door particulieren of groepen van particulieren ontwikkeld en gebouwd. Werken aan huis komt in Anna's Hoeve vaak voor. Evenals zorg aan huis. Dit maakt Anna's Hoeve een aantrekkelijke wijk om te (blijven) wonen. Het gebied kent naast woningen ook diverse sportvelden, groene zones en een school.

Stedenbouw

Stedenbouwkundig zijn vanuit deze wijk groene overgangen en zichtlijnen gemaakt met het omringende landschap en het park Anna's Hoeve. Ondanks de vele woningen is hier toch sprake van een groene woonwijk. De bebouwing is zeer afwisselend en bestaat voor meer dan de helft uit grondgebonden woningen. De hoogste appartementen gebouwen staan gegroepeerd rond de 25 meter hoge, recreatieve heuvel. Deze heuvel scheidt de woonwijken van de rioolwaterzuiveringsinstallatie. Aan de rand van het park Anna's Hoeve is de bouwhoogte beperkt gebleven, zodat een harmonieuze overgang tussen de woonwijk en het park is ontstaan. De inrichting van zones met openbaar groen en de wijkontsluitingsweg met veel bomen, bepalen samen met het particuliere groen op de kavels het groene karakter van de wijk. Mede dank zij het (collectief) particulier opdrachtgeversschap zijn hier woningen en wooncomplexen gerealiseerd met een bijzondere architectonische uitstraling. Ondanks de grote diversiteit is door het stellen van (minimale) kwaliteitseisen een samenhangend stedenbouwkundig beeld ontstaan.

Groen

Anna's Hoeve vervult een belangrijke schakel in de ecologische verbinding van de Zuiderheide met het bosgebied rondom Lage Vuursche. Er is een gecombineerde ecologische en recreatieve verbinding (ecoduct met fietspad) gemaakt met het gebied Monnikenberg. Dit ecoduct maakt onderdeel uit van het plan De Groene Schakel.

Klik [hier](#) voor wonen in Anna's Hoeve

Klik [hier](#) voor het speerpunt groen in de dynamische gebieden.

Larenseweg

De voormalige kanszone Larenseweg en omgeving is in 2030 een gebied met een mix van functies: wonen, voorzieningen en creatieve bedrijvigheid. Industriële panden hebben een nieuwe invulling gekregen. De gerealiseerde nieuwbouw refereert aan het industriële verleden van de wijk. De openbare ruimte is bestemd voor verkeer, spelen, parkeren en groen. Het Oosterspoorplein functioneert als verbindende schakel tussen Hilversum-Oost en het centrum.

Stedenbouw

Het gebied Larenseweg en omgeving

Op de locatie van de voormalige Lucent gebouwen is een aantrekkelijke woonbuurt ontstaan. Deze buurt bestaat uit laagbouwoningen langs de Larenseweg en hogere appartementengebouwen op het binnengebied. De woningen zijn omgeven door groen met speelplekken. Stedenbouwkundig is er hiermee een samenhang ontstaan tussen het Seinhorstgebied en de Lucentbuurt. Er is een aangename groene wandelroute gemaakt vanuit de Larenseweg, via Seinhorst naar de hei.

Oosterspoorplein

Rond het Oosterspoorplein is nieuwe woonbebouwing gekomen met op de begane grond (commerciële) voorzieningen en dienstverlening. De architectuur refereert aan de vroeger hier aanwezige halfronde bebouwing van het (stoomlocomotieven-)rangeergebouw. Deze bebouwing vormt met het plein en de stationstunnel een uitnodigende entree van de wijk Over 't Spoor.

Busremise

In 2030 is de busremise verplaatst naar een (regionaal) bedrijventerrein. Na het verplaatsen zijn er op het vrijkomende terrein in de bestaande loodsen en in de nieuwe, industrieel vormgegeven gebouwen creatieve bedrijven gevestigd. Het terrein heeft een groen karakter. Door fiets- en voetpaden over het terrein wordt de Geuzenbuurt rechtstreeks verbonden met de Larenseweg.

Larenseweg

Langs de Larenseweg is de groene laanbeplanting versterkt. De brinkjes (onder andere nabij de Eemnesserweg) zijn kwalitatief hoogwaardige ontmoetings- en verblijfsplekken geworden. Langs de Larenseweg zijn verschillende functies aanwezig: wonen, creatieve bedrijven, onderwijs en welzijnsvoorzieningen. De parkeergarage op het Lemmetterrein vermindert de parkeerdruk in het gebied Larenseweg-Geuzenweg.

Zonnestraal / MOB-complex / Vliegveld / Korporaal Van Oudheusden Kazerne

Ten zuiden van Hilversum ligt een dynamische gebied. In 2030 zijn in dit gebied diverse deelgebieden herontwikkeld:

- Zonnestraal
- MOB-complex
- Vliegveld Hilversum
- Korporaal van Oudheusden Kazerne

Zonnestraal

Het landgoed Zonnestraal is onderdeel van het UNESCO Werelderfgoed. Door herbestemming heeft een aantal gebouwen een nieuwe functie gekregen.

Het groene landgoedkarakter waarin de monumentale gebouwen van Duiker beeldbepalend zijn is behouden. De groene kwaliteit is bewaard door een bescheiden rol van de overige bebouwing, concentratie van parkeergelegenheid en aansluiting op omliggende natuurgebieden. Zichtlijnen en laanstructuren zijn hersteld. De zichtrelatie van het Duiker ensemble met de Hoorneboegse heide is hersteld door bos om te vormen naar heide. De natuur van landgoed Zonnestraal wordt door het Gooi Natuurreservaat beheerd en onderhouden. Klik [hier](#) voor meer informatie over landgoed Zonnestraal.

Vliegveld

In 2030 is het vliegveld aangepast. Start- en landingsbanen zijn verschoven waardoor de ontwikkeling van Ter Sype (in de gemeente Wijdmeren) mogelijk is gemaakt. Bij herconfiguratie is geen sprake van verharding van de start- en landingsbanen. Ten opzichte van het peiljaar 2012 heeft het verschuiven van de start- en landingsbanen niet geleid tot een toename van geluidsoverlast. Een gedeelte van het vliegveld maakt onderdeel uit van een ecologische (verbindende) zone. Klik [hier](#) voor meer informatie over vliegveld Hilversum.

Korporaal van Oudheusden Kazerne

In 2030 is er mogelijk sprake van beëindiging van de militaire functie van dit terrein. Bij eventuele herontwikkeling met nieuwe functies is tevens ingezet op het realiseren van een ecologische (verbindende) zone over een gedeelte van dit terrein.

MOB-complex

In 2030 is het voormalige mobilisatiecomplex (MOB-complex) herontwikkeld. Delen van het terrein zijn teruggegeven aan de natuur. De herontwikkeling van het MOB-complex vormde de aanleiding voor de realisatie van een ecologische verbindingzone. Deze zone bestaat uit zowel een verbinding tussen het landgoed Zonnestraal, via de Hoorneboegsche heide, naar het voormalige MOB-complex als een verbinding tussen het vliegveld en Zonnestraal. Klik [hier](#) voor het groenbeleidsplan Hilversum.

Goede woongemeente

In 2030 is Hilversum een gewilde en aantrekkelijke plaats om in te wonen. Hilversum heeft voor elk wat wils, van dorps en lommerrijk tot meer groen stedelijk en centrumstedelijk. Ook wat de betaalbaarheid van woningen betreft, valt er in Hilversum veel te kiezen. De meeste voorzieningen liggen op fietsafstand. Hilversum heeft op tijd weten in te spelen op:

- de toenemende vraag naar woningen van jongeren en jonge gezinnen;
- het toenemend aantal ouderen dat wonen met zorg aan huis wil combineren;
- de demografische ontwikkelingen.

In 2030 hebben woningen niet alleen een woonfunctie, maar worden ze ook gebruikt om in te werken of om zorg in te ontvangen. Bij woningbouw ligt de nadruk op consumentgerichtheid, flexibiliteit, aanpasbaarheid en duurzaamheid.

Door technische ontwikkelingen zijn gebruiksfuncties niet meer strikt gebonden aan gebouw, plaats of tijd. Werkplekken in kantoren zijn kleiner geworden. Ontmoetingsplaatsen spelen een steeds grotere rol, zowel virtueel als fysiek in een park of in een werkcafé (zoals Seats2Meet). Door de gebruiksmogelijkheden te verruimen wordt leegstand aangepakt en duurzaam herontwikkeld. Ook wordt er zo goed mogelijk gebruik gemaakt van de aanwezige gebouwen. Door onder meer ondersteunende functies toe te staan, zijn bedrijventerreinen aantrekkelijker gemaakt.

De basisvoorzieningen zijn op orde: scholen, eerstelijns zorgvoorzieningen en winkelcentra zijn gevarieerd en in ruime mate aanwezig. Stedelijke en (boven-)lokale centrumvoorzieningen staan op goed bereikbare plekken in de stad.

De arbeidsmarkt functioneert grotendeels regionaal met aanzienlijke in- en uitgaande pendelstromen (de werk- en woonforensen). De lokale werkgelegenheid sluit aan op de samenstelling en opleiding van de lokale beroepsbevolking. Hierdoor kunnen zoveel mogelijk mensen meedoen op de arbeidsmarkt. De samenstelling van de lokale bevolking biedt voldoende arbeidspotentieel voor de lokale en verzorgende bedrijven. Dat geldt bijvoorbeeld voor sectoren als de zorg, waarin een tekort aan arbeidskrachten dreigt.

De stad biedt sociale veiligheid en geborgenheid, wat bijdraagt aan een prettig woonklimaat. Dat geldt ook voor de inrichting van de woonomgeving, waarin evenwichtige keuzes zijn gemaakt tussen de ruimte voor groen, spelen en parkeren en de gewenste stedenbouwkundige/architectonische kwaliteit. Klik [hier](#) voor het pdf bestand met de overzichtskaart woongemeente.

Voorzieningen

In 2030 zijn er in elke wijk voldoende basisvoorzieningen, zoals winkels, huisartsen en scholen. Stedelijke en (boven-)lokale centrumvoorzieningen staan op goed bereikbare plekken in de stad. Alle basisvoorzieningen zijn bereikbaar, beschikbaar en toegankelijk voor alle inwoners van Hilversum. Dit is minstens zo belangrijk als de benodigde fysieke ruimte. Door toepassing van ICT-technieken is men steeds minder afhankelijk van plaats en tijd. Er zijn voldoende schoolgebouwen voor primair- en voortgezet onderwijs. Incidentele tekorten en/of overmaat worden pragmatisch opgelost. In 2030 zijn alle voorzieningen op orde. Het gaat daarbij om de aanwezigheid, verscheidenheid, bereikbaarheid en spreiding van een groot aantal (basis-)voorzieningen, zoals scholen voor primair en voortgezet onderwijs, kinderopvang, welzijn, cultuur, speel- en sportvoorzieningen, winkels, (eerstelijns-) gezondheidszorg, (openbaar) vervoer, (verkeers-)veiligheid en parkeren. Het brede aanbod aan sportvoorzieningen is in 2030, ten opzichte van 2013, vergelijkbaar in kwantiteit en in kwaliteit.

De wijkgebonden zorg- en welzijnsvoorzieningen zijn geclusterd in woondienstzones en/of nabij brede scholen. In deze zones kunnen wijkbewoners gebruikmaken van een geïntegreerd aanbod aan diensten op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Door gezamenlijke huisvesting in elkaars nabijheid zijn functionele samenwerkingsverbanden gestimuleerd. De bereikbaarheid, bekendheid en toegankelijkheid van deze diensten is vergroot. Bij deze voorzieningen hebben de wijkbewoners een grotere rol en verantwoordelijkheid om zelf de sociale agenda te bepalen. De gemeente en de instellingen stellen faciliteiten, expertise en ondersteuning beschikbaar. Ook de primaire zorg (voor ouderen) vindt minder plaats vanuit instellingen en meer in de eigen (zelfstandige) woning. Het sociale netwerk ondersteunt deze primaire zorg.

Klik [hier](#) voor een overzicht van eerstelijns zorgvoorzieningen, verpleeghuizen en aantallen zorgtoegankelijke woningen per buurt.

Klik [hier](#) voor 'voortgezet- en beroepsonderwijs' onder het speerpunt centrumgemeente

Klik [hier](#) voor 'cultuur' onder het speerpunt centrumgemeente

Openbare ruimte, spelen en parkeren

In de wijken is ruimte voor groen, spelen en parkeren. De woonomgeving is schoon, heel en veilig.

Openbare ruimte en groen

De openbare ruimte is in 2030 een belangrijk plek voor ontmoeting. De ruimte is prettig om te verblijven en veilig en toegankelijk voor iedereen. De openbare ruimte is bestemd voor verkeer en parkeren, voor groen en om te spelen. De verdeling, indeling en het gebruik van de ruimte vragen om een zorgvuldige afweging van belangen. Ontwerpen van de openbare ruimte zijn integraal gemaakt, dus vanuit verschillende invalshoeken. Bewoners en gebruikers zijn daar in vroeg stadium bij betrokken.

Hilversum is in 2030 een groene stad en blijft dit uitdragen in woord en daad. De aanwezige groene kwaliteiten vormen een gunstig vestigingsklimaat voor bewoners en bedrijven. De natuurwaarden zijn behouden en daar waar mogelijk vergroot. Deze uitbreiding heeft plaatsgevonden door verbreding van de groenstroken langs bijvoorbeeld de Kerkelandenlaan en de berm langs het spoor. Daarnaast zijn er in het centrum extra bomen geplant. Particuliere initiatieven voor vergroting van natuurwaarde in zowel particuliere tuinen als de openbare ruimte zijn omarmd. De kwaliteit en beleving van groen in de openbare ruimte van Hilversum is hierdoor vergroot.

Spelen

In 2030 bieden speelplekken de ruimte aan kinderen en jongeren om elkaar te ontmoeten en te spelen. In de openbare ruimte zijn informele en formele speelplekken. De landelijke richtlijn van 3% wordt niet in elke wijk strikt toegepast. Villawijken zijn minder intensief bewoond en hebben veel informele speelruimte. Kleine kinderen zijn aangewezen op speelplekken in of dichtbij de eigen woonomgeving. In alle wijken is (informele) speelruimte behouden of gerealiseerd. Speelplekken zijn bij voorkeur aangelegd op grotere locaties, die ruimte bieden voor verschillende leeftijdsgroepen. Ze zijn veilig ingericht en centraal gelegen (in het zicht). Het succes van speelplekken is bij uitstek afhankelijk van de betrokkenheid van de buurt. Zowel bij de aanleg als bij het gebruik en beheer.

Parkeren

Door toenemend autobezit zijn in bestaande (woon-)wijken problemen ontstaan met parkeren in de openbare ruimte. Om deze parkeerproblemen op te lossen, is in 2030 in heel Hilversum parkeren op maaiveld gereguleerd. Voor elke woning is gemiddeld één parkeerplaats op de openbare weg beschikbaar. Met uitzondering van enkele villagegebieden en bedrijventerreinen. Regulering gebeurt via een systeem van betaald parkeren in combinatie met vergunningen. In het centrum is beduidend minder parkeerruimte op maaiveld aanwezig. Hier zijn voldoende parkeergarages aanwezig.

Door de groei van het autobezit wordt een groter beroep gedaan op ieders eigen verantwoordelijkheid. Uitgezonderd het centrum komen bewoners en bedrijven in aanmerking voor maximaal één gereduceerde parkeervergunning op maaiveld. Bewoners en bedrijven zijn zelf verantwoordelijk voor het vinden van een parkeeroplossing voor hun tweede en derde auto. Hetzij op eigen terrein, hetzij in een gebouwde parkeervoorziening, hetzij via een commerciële maaiveldparkeervergunning. Veel bewoners kiezen voor alternatieve en duurzame oplossingen, zoals auto delen, fietsen en gebruik van openbaar vervoer.

Bij nieuwbouw is gezocht naar integrale parkeeroplossingen en gestreefd naar het zo veel mogelijk (maximaliseren van) parkeren op eigen terrein. Bij herbestemming en herontwikkeling van locaties is de parkeeroplossing afgestemd op de bestaande situatie en mogelijkheden in de betreffende wijk. Parkeergarages in het centrum worden behalve voor bezoekers ook voor werknemers- en bewonersparkeren gebruikt.

Mobiliteit

In 2030 zijn alle woonstraten duurzaam veilig ingericht. De inrichting van deze woonstraten zorgt ervoor dat er gemiddeld 30 km/h wordt gereden.

Woningbouwprogramma

In 2030 is Hilversum een gewilde en aantrekkelijke plaats om te wonen. De stad heeft voor elk wat wils, van dorps en lommerrijk tot meer groen stedelijk en centrumstedelijk. Ook op het gebied van betaalbare en toegankelijke woningen valt er in Hilversum veel te kiezen.

Nieuwbouw

In 2030 zijn er netto tussen de 3600 en 4500 woningen toegevoegd. Dit betekent dat er in de afgelopen jaren in Hilversum gemiddeld 200 á 250 nieuwe woningen per jaar zijn gebouwd. Dit is nodig om ervoor te zorgen dat er voldoende woningen zijn voor starters (op de woningmarkt), er ruimte is voor doorstroming (verhuizen naar een andere woning) en beperkt voor migratie (verhuizingen naar Hilversum). Door de toevoeging van 200 à 250 woningen per jaar is:

1. het in 2012 berekende tekort van 1700 woningen opgelost. In de Visie Oost is berekend hoeveel huishoudens op zoek zijn naar een woning. Klik [hier](#) voor Visie Oost voor de exacte berekeningen en verdere toelichting op het tekort in 2012.
2. de afname van de gemiddelde huishoudensgrootte is gecompenseerd. In de afgelopen jaren is het aantal personen per woning gedaald (bijvoorbeeld door de toename van het aantal singles, alleenstaande ouderen en het echtscheidingspercentage). Dit betekent dat voor het zelfde aantal mensen meer woningen nodig zijn, namelijk circa 1500 woningen.

De lopende projecten in peiljaar 2012 zijn goed voor een netto capaciteit van circa 2600 woningen. De grotere projecten bevinden zich in de dynamische gebieden (Anna's Hoeve, Monnikenberg, kanszone Larenseweg en Centrum). In de afzonderlijke bouwplannen is niet exclusief voor één doelgroep gebouwd. Per locatie is ingezet op diversiteit, flexibiliteit en de marktvraag. Ook is rekening gehouden met de regionaal vastgestelde kaders voor betaalbaarheid en toegankelijkheid. In onderstaande tabel zijn indicatief de woningaantallen van deze grotere bouwplannen (circa 50 woningen en meer) aangegeven:

Woningbouwprojecten

Lopende projecten peiljaar 2012:

Anna's Hoeve	630
Egelantier	100
Kapperschool	50
KRO	50
Langgewenst	50
Naast Vorstin	40
Larenseweg	300
Monnikenberg	600
Melkfabriek	50
Philips-locatie	200
Stationsgebied Noord	40
Ten Boomstraat	40
Van Linschotenlaan	50
Villa Industria	380
Zuiderheide	200

Totaal 2.780 woningen, waarvan 180 vervangende nieuwbouw. Voor het resterend aantal woningen (1000 à 1900) is ruimte gevonden in bestaand stedelijk gebied. Door inbreiding, door herontwikkeling van leegstaande panden of op vrijkomende locaties. Ook door woningsplitsing, bijvoorbeeld van grote monumentale villa's, zijn extra woningen toegevoegd. De locaties en de aantallen woningen die in 2030 uiteindelijk zijn gerealiseerd, waren mede afhankelijk van de kansen en mogelijkheden die zich in de loop der jaren hebben aangediend. De inpassing in bestaand stedelijk gebied, geschiedt met respect voor de aanwezige stedenbouwkundige kwaliteiten en de bestaande woonmilieus.

Duurzame woningen

De bestaande woningvoorraad is in 2030 sterk verduurzaamd. Er zijn tientallen lokale energie-initiatieven ontstaan waarbij bewoners en bedrijven gezamenlijk schone energie opwekken en verbruiken. Naast energiebesparende maatregelen zijn er maatregelen genomen die de toegankelijkheid van woningen vergroten. Sloop/nieuwbouw komt pas aan de orde, indien de woningen niet meer geschikt te maken zijn voor de woonfunctie, of slechts tegen onaanvaardbaar hoge kosten. Vooral nog is hiervan alleen sprake bij de vernieuwing van aan zorg gerelateerd vastgoed.

Regionale aanpak

De woningmarkt functioneert regionaal. Beleid en uitvoering op het gebied van wonen zijn ontwikkeld in overleg met de gemeenten in de regio. Het regionale woningbouwprogramma en het actieprogramma wonen zijn gebaseerd op afspraken met de provincie Noord-Holland. Dit zijn afspraken over doelgroepen, betaalbaarheid en toegankelijkheid. Als doelgroepen zijn benoemd jongeren, jonge gezinnen en ouderen die wonen met zorg aan huis combineren.

Werken

Hilversum is een werkgemeente voor de hele regio. Omgekeerd werken ook veel Hilversummers in de regio en daarbuiten. Alhoewel de arbeidsmarkt grotendeels regionaal functioneert, is het belangrijk dat veel werkgelegenheid lokaal gevestigd blijft. De lokale werkgelegenheid sluit aan op de samenstelling en opleiding van de lokale beroepsbevolking. Zowel voor de hoger opgeleiden, waarvan er veel in Hilversum wonen, als ook voor lager opgeleiden. Immers ruim de helft (in 2012 60%) van de bevolking heeft een opleiding op Mbo-niveau. Hierdoor kunnen veel mensen op de arbeidsmarkt meedoen. De samenstelling van de lokale bevolking zorgt voor voldoende werknemers voor de lokale bedrijven en in sectoren waarin schaarste dreigt, zoals de zorg. De media en de creatieve sector zorgen voor de meeste banen, gevolgd door de zorgsector.

In 2030 is het daarom prettig wonen in Hilversum omdat:

- er voldoende passende banen zijn voor alle inwoners;
- verzorgende bedrijven, zoals bijvoorbeeld de loodgieter en de tuinman, in de directe nabijheid aanwezig zijn.

Werkgelegenheid bevindt zich hoofdzakelijk geconcentreerd op de verschillende bedrijventerreinen en kantoorlocaties. Door de technische ict-ontwikkelingen en de flexibilisering van arbeid (bijvoorbeeld toename zelfstandigen-zonder-personeel) is arbeid steeds minder gebonden aan vaste locaties. Er wordt meer gewerkt in de woonomgeving of op andere plekken waar men elkaar ontmoet. Ook de werklocaties zijn meer gevarieerd wat betreft de verschillende functies. Op bedrijventerrein en kantoorlocaties is meer ruimte voor facilitaire functies zoals vergaderruimte, kinderopvang, fitness, onderwijs, ontmoeten en horeca. De verbreding van de bestemming gaat niet ten koste van het specifieke profiel.

Groen buitengebied

De ligging van Hilversum in het groen is in 2030 een van de belangrijkste kwaliteiten. Als een groene jas liggen de natuurgebieden rond Hilversum. De kostbare natuur is beschermd. Alle omliggende natuurgebieden zijn overgedragen aan natuurorganisaties. Deze natuurgebieden hebben de status van Nationaal Park (de Gooise Heuvelrug).

De natuur rondom Hilversum is in 2030 uitgebreid. Bij herontwikkeling van de dynamische gebieden in het buitengebied zijn delen daarvan aan de natuur teruggegeven als dat wenselijk en mogelijk was, zoals in het plangebied Monnikenberg. In een beperkt aantal gevallen zijn andere gebruiksfuncties in het buitengebied gecontinueerd, zoals agrarisch gebruik of verspreide bebouwing (bijvoorbeeld de Egelshoek). Eventuele functiewijzigingen gaan niet ten koste van de natuur. Evenmin is sprake van verdergaande verstedelijking.

De toegankelijkheid en bereikbaarheid van omliggende natuurgebieden is verbeterd. Fietsers maken veelvuldig gebruik van het fietspad ´Rondje Hilversum´. Hiermee is dit fietspad in de natuur rondom Hilversum een populaire fietsroutes geworden. Vanuit de woonwijken zijn directe en veilige fiets- en wandelroutes naar de omliggende natuur aangelegd. Hilversummers beleven de natuur optimaal omdat praktisch alle gebieden voorzien zijn van fiets-, voet- of ruiterspaden. Het beter beleefbaar en bereikbaar zijn van de natuur draagt bij aan een groter draagvlak voor bescherming van deze gebieden.

Er is winst geboekt op het gebied van de ecologie. De soortendiversiteit is vergroot. Doordat de natuurgebieden met elkaar verbonden zijn, hebben dieren een groot leefgebied gekregen. Hierdoor is inteelt tegengegaan en de kans op het overleven van kleine populaties vergroot. Klik [hier](#) voor het pdf bestand met de overzichtskaart buitengebied.

Groen in de dynamische gebieden

In 2030 is de natuur rond Hilversum uitgebreid. Bij herontwikkeling van de dynamische gebieden in het buitengebied zijn delen daarvan aan de natuur teruggegeven als dat wenselijk en mogelijk was. Hieronder staat een korte beschrijving van belangrijke natuurontwikkeling binnen die gebieden.

Monnikenberg

De natuur in het plangebied Monnikenberg is in 2030 van hoge kwaliteit. De ecologie is versterkt door:

- de aanleg van een recreatieve en ecologische verbinding tussen Monnikenberg en Anna's Hoeve;
- herstel en behoud van historische lanen;
- een faunapassage onder de A27 ter hoogte van het klooster.

Het indelen in zones heeft ervoor gezorgd dat de noord-oosthoek van het plangebied een rustig gebied is geworden. Door de aanleg van fiets- en wandelpaden is het terrein beter bereikbaar. Het fietspad over het ecoduct is hiervan een voorbeeld.

Klik [hier](#) voor méér informatie over Monnikenberg

Crailo

In 2030 wonen, werken en ontspannen mensen op Crailo. Het aan de natuur teruggegeven deel sluit naadloos aan op het gebouwde ecoduct over de A1 ('Laarderhoogt'). Dit ecoduct ligt binnen de gemeente Laren.

Klik [hier](#) voor méér informatie over Crailo

Media Park

Het Hilversumse Media Park is in 2030 naast centrum voor de nieuwe media ook een prettige, groene werklocatie. Alle hekken rond het Media Park zijn verdwenen. Daardoor is een directe verbinding met omliggende natuur ontstaan. Het heringerichte wandelpad Dievenpaadje/Heksenweitje heeft het groene imago van het Media Park sterk verbeterd.

Klik [hier](#) voor méér informatie over het Media Park

Spoorzone

In 2030 zijn diverse bermen langs het spoor heringericht en verbeterd. Deze bermen zijn vanuit de omliggende woonwijken via fiets- en wandelpaden bereikbaar. Voorbeeldproject voor de herinrichting van de spoorzone is de Noorderweg waar in het plantsoen een recreatief fietspad is aangelegd. Hilversum heeft verschillende ontwikkelingen gebruikt om delen van de spoorzone groen in te richten. Dit zijn onder meer:

- het project HOV (hoogwaardig openbaar vervoer in het Gooi);
- de herontwikkeling van bedrijfslocaties langs de Liebergerweg;
- het plan Monnikenberg;
- het fietspad 'langs de lijn' in het kader van het Integraal BereikbaarheidsPlan Hilversum en omstreken.

Klik [hier](#) voor méér informatie over de spoorzone

Anna's Hoeve

Anna's Hoeve is in 2030 een gewilde groene woonwijk. Rond de woonwijk liggen hoogwaardige natuurgebieden die volgens het plan 'de Groene Schakel' met elkaar zijn verbonden. Hierdoor kun je vanuit de woonwijk zowel lopend als fietsend de hele Heuvelrug (tot Rhenen) bereiken. Maar er is ook direct grenzend aan de woonwijken veel mooie natuur beschikbaar. Zowel de Wasmeren als de vijvers zijn populaire recreatiegebieden.

Klik [hier](#) voor méér informatie over Anna's Hoeve

Zonnestraal / Vliegveld / Korporaal van Oudheusden Kazerne / MOB-complex

In 2030 is het MOB-omplex tot herontwikkeling gekomen. Omdat het complex binnen de ecologische hoofdstructuur ligt, is besloten grote terreindelen aan de natuur terug te geven. Met de herontwikkeling van het MOB-complex is een start gemaakt om het gebied ecologisch met zowel de Hoorneboegse heide als het landgoed Zonnestraal te verbinden.

In dezelfde periode zijn ook de start- en landingsbanen van het vliegveld verplaatst om de woonwijk Ter Syde (in de gemeente Wijdmeren) te kunnen bouwen. Bij herconfiguratie is geen sprake van verharding van de start- en landingsbanen. Ook is er een ecologische verbinding over het terrein aangelegd.

In 2030 ontbreekt alleen het gebied van de Korporaal van Oudheusden Kazerne als schakel in de gewenste totale ecologische verbinding. Het streven is om deze ontbrekende ecologische verbinding alsnog bij de eventuele herontwikkeling van dit terrein aan te leggen.

Klik [hier](#) voor méér informatie over Zonnestraal/Vliegveld/Korporaal van Oudsheden Kazerne/MOB-complex

Recreatie

In 2030 kom je vanuit de bebouwde kom veilig, snel en comfortabel in de omliggende groene buitengebieden. Hierdoor is het gemakkelijker om de natuur rond Hilversum te beleven. Er is nauw met de grondeigenaren GNR en Natuurmonumenten samengewerkt om ook het zicht tussen het stedelijk gebied en het buitengebied te verbeteren. Hierbij is uitgegaan van het basisprincipe van Dudok: langgerekte, steeds breder wordende groenzones lopen vanuit het centrum richting de omliggende natuurgebieden. Tegelijkertijd zijn er op verschillende plaatsen in de stadsrand groene speelplekken aangelegd.

De groene buitengebieden worden gebruikt voor verschillende recreatieve doeleinden. In de buitengebieden liggen diverse sportvelden, volkstuinen, golfbanen, (dag-)campings en maneges. In 2030 zijn deze recreatieve gebruiksmogelijkheden behouden. Het fietsrondje Hilversum is in 2030 een begrip. Om dit fietsrondje te realiseren zijn de ontbrekende schakels aangelegd, te weten:

- fietspad tussen Anna´s Hoeve en Monnikenberg inclusief veilige oversteek van de spoorlijn Hilversum-Amersfoort gecombineerd met het te realiseren econduct;
- fietspad tussen Huydecopersweg en Hoorneboegse heide inclusief fietstunnel onder de op- en afrit A27 en veilige oversteek spoorlijn Hilversum-Utrecht. Dit project is uitgevoerd als onderdeel van de reconstructie A27 in combinatie met de aanleg van een waterberging;
- fietspad ten zuiden van Kerkelanden.

Klik [hier](#) voor méér informatie over het Groenbeleidsplan Hilversum 2030

Ecologie

In 2030 zijn alle natuurgebieden rond Hilversum met elkaar verbonden. Rijk, provincie, gemeenten en natuurorganisaties hebben hier jaren hard aan gewerkt. Verschillende natuurverbindingen met grote en kleine faunapassages verbinden de natuur rond Hilversum. Alle ecoducten zijn geschikt voor edelherten en ander aanwezig wild.

Door gebieden fysiek met elkaar te verbinden zijn veel minder dieren verkeersslachtoffer geworden. Kleinere dierenpopulaties kunnen zich mengen met populaties uit andere natuurgebieden. Hierdoor zijn deze populaties minder kwetsbaar voor uitsterven gebleken.

In 2030 zijn de volgende natuurverbindingen met ecoducten in of vlakbij Hilversum gerealiseerd:

- natuurverbinding Ankeveen-Naardermeer (Ankeveense plassen-Naardermeer);
- natuurverbinding Laarderhoogt (Bussummerheide-Tafelbergheide);
- natuurbrug Crailoo (Bussummerheide-Spanderswoud);
- natuurverbinding Westerheide (Westerheide-Zuiderheide);
- natuurverbinding Groene Schakel (Anna´s Hoeve-Monnikenberg-Lage Vuursche);
- natuurverbinding Zwaluwenberg (Lage Vuursche-Hoorneboegse heide).

Daarnaast zijn er nog tientallen kleinere, minder in het oog springende, faunapassages gemaakt. Dassen, amfibieën en andere kleinere dieren kunnen hierdoor veilig verkeerswegen oversteken.

Klik [hier](#) voor méér informatie over het Groenbeleidsplan Hilversum 2030

Mediastad en creatieve sector

In 2030 is Hilversum de Mediastad van Nederland. De creatieve sector in Hilversum zorgt voor veel werkgelegenheid. De rode draad door deze sector is het gebruik van beeld en geluid. Deze komen in verschillende vormen en via verschillende kanalen bij de consument terecht, zoals via tv, openbare ruimte, mobiele telefoon, radio, games, sites, kabel, animatie, design en kunstinstallaties. Voortdurend is door de sector ingespeeld op de snelle technologische ontwikkelingen, zoals de digitalisering van de samenleving.

Bedrijven en de overheid hebben steeds geïnvesteerd om Hilversum dé Mediastad van Nederland te laten blijven. De kracht van Hilversum zit in de combinatie van jonge en volwassen bedrijven. Volwassen bedrijven bieden investeringsvermogen. Jonge creatieve bedrijven zijn van belang vanwege hun nieuwe kennis, producten en diensten. Daarnaast is samenwerking met kennisinstellingen van belang voor vernieuwing in de sector.

Hilversum is ook in 2030 een vanzelfsprekende vestigingslocatie voor creatieve bedrijven. Hoewel grote steden als Amsterdam en Utrecht veel economische, functionele, maatschappelijke en culturele diversiteit bieden, vestigen veel creatieve bedrijven zich in Hilversum. Dit komt omdat Hilversum een effectief productie- en distributiecentrum is voor digitale en audiovisuele content. Daarnaast heeft Hilversum zich ontwikkeld tot een kraamkamer voor de creatieve sector met opleidingen, kennis en experimenteerterruimte.

Ook vanwege de ruimtelijke kwaliteiten (woon- en werkklimaat), de aanwezige culturele en sociale diversiteit en de aanwezigheid van een bruisend en goed bereikbaar centrum heeft Hilversum een aantrekkelijk klimaat voor creatieve bedrijven.

Hilversum ondersteunt innovatie bij creatieve bedrijven, bijvoorbeeld de toepassing van media in andere sectoren zoals zorg en toerisme. Internet-, game- en social mediabedrijven en marketingcommunicatiebedrijven zijn belangrijk voor de innovatie. Voorbeelden hiervan zijn:

- het gebruik van games in de zorg- en welzijnssector om te kunnen voldoen aan de explosief groeiende zorgvraag;
- de toepassing van social media in het goed functioneren van winkelgebieden en toeristische plekken.

Hilversum werkt samen met de regio (gewest, Metropoolregio Amsterdam, Noordvleugel), het Rijk en met innovatieplatforms zoals iMMovator, iZovator en iTrovator. Samen verkennen we trends, kansen en mogelijkheden, brengen partijen (bedrijven, kennisinstellingen en overheden) bij elkaar en ontwikkelen innovatieprojecten. Creatieve bedrijven, aanverwante opleidingen en andere (culturele) functies die de creatieve sector versterken hebben prioriteit in Hilversum. Het kenniscluster is versterkt met nieuwe onderzoeks- en onderwijsinstellingen. Klik [hier](#) voor het pdf bestand met de overzichtskaart mediastad.

Vestigingsmogelijkheden voor de creatieve sector

Hilversum is in 2030 dé Mediastad van Nederland. De stad herbergt zowel publieke en commerciële omroepen als belangrijke spelers in de media- en entertainmentsector. Er is sprake van een nauwe samenwerking met onderzoeks- en kennisinstellingen. Hilversum maakt net als Amsterdam, Utrecht en Almere onderdeel uit van de Noordvleugel. Deze steden hebben ieder een eigen profiel binnen de creatieve sector. Het Media Park is in 2030 het boegbeeld voor Hilversum. De creatieve sector is echter overal in de stad aanwezig: in en rond het centrum, in woonwijken en op alle werklocaties. Panden met een sterke identiteit hebben hun functie behouden of een nieuwe gekregen. Het gaat hier bijvoorbeeld om voormalige omroep panden, fabrieken en scholen. Het duurzame gebruik schept vooral kansen voor startende ondernemingen en kleine bedrijven. Er is voldoende betaalbare bedrijfs- en kantoorruimte. Leegstand bevindt zich op frictieniveau: vraag en aanbod zijn in balans.

Vestigingsplaatsfactoren

Hilversum is in 2030 nog steeds een vanzelfsprekende vestigingslocatie voor creatieve bedrijven. Deze bedrijven waarderen Hilversum om zijn harde vestigingsplaatsfactoren:

- aanwezigheid opdrachtgevers in onder meer de omroepsector;
- aanwezigheid breed spectrum aan toeleverende bedrijven;
- aanwezigheid hoogwaardige technische infrastructuur en verbindingen;
- aanwezigheid van relevante opleidingen als:
 - het ROC van Amsterdam (mbo);
 - Hogeschool voor de Kunsten, faculteit Kunst, Media en Technologie (hbo);
 - de Media Academie;
 - een of meer nieuwe opleidingen op het gebied van media (hbo of wo);
- relatief lage prijzen voor bedrijfshuisvesting.

Ook vanwege de ruimtelijke kwaliteiten (woon- en werkklimaat), de aanwezige culturele/sociale diversiteit en de aanwezigheid van een bruisend en goed bereikbaar centrum heeft Hilversum een aantrekkelijk klimaat voor creatieve bedrijven.

LOCATIEPROFIELEN:

Media Park

Het Media Park heeft in 2030 internationale allure voor bedrijven, kennisinstellingen en bezoekers. Grote en kleine spelers uit de creatieve sector werken hier samen met kennis- en onderzoeksinstellingen. Zij werken aan innovatieve toepassingen van nieuwe mediatechnologie, die breed inzetbaar zijn in de digitale samenleving. Daarvoor is er een hoogwaardige technologisch experimenteerruimte aanwezig. Voor kleinere bedrijven zijn er flexibele huisvestingsconcepten (bijvoorbeeld Seats2Meet). Voor bezoekers zijn er hoogwaardige voorzieningen als Beeld en Geluid, kwalitatief hoogwaardige horecagelegenheden, detailhandel, sportvoorzieningen en de onderscheidende evenementen die hier worden georganiseerd. Klik [hier](#) voor meer informatie over het Media Park

Mussenstraat/Arendstraat (spoorzone)

Deze locatie is mede door de realisatie van de Spil Games Campus in 2030 een bruisend

concentratiegebied voor internationaal creatief talent. Ook hier is sprake van functiemenging van kleine en grote creatieve bedrijven, informele ontmoetingsplekken, horecagelegenheden, woon-werkeenheden en experimenteeruimtes voor toepassingen van nieuw technologie. Klik [hier](#) voor meer informatie over de spoorzone

Lareneweg en omgeving

De wijk Over 't Spoor is in 2030 de creatieve wijk van Hilversum. Hier zijn onder andere creatieve broedplaatsen gevestigd die dienst doen als smeltkroes voor creatief talent en waar bedrijven samenwerken en ideeën uitwisselen. Te denken valt aan Kruispunt voor Beeldcultuur, Santbergen, Sigarenfabriek, Connexion-locatie en (delen van) de Korte Noorderweg. Klik [hier](#) voor meer informatie over de kanszone Lareneweg.

Overige werklocaties

Op reguliere werklocaties zoals Havenkwartier, Kerkelanden en ArenaPark bevinden zich veel creatieve bedrijven. Voormalige aanloopstraten rond het centrum (Havenstraat/Vaartweg) zijn getransformeerd tot gemengde gebieden waar ook kleinschalige creatieve bedrijven zijn gevestigd. Klik [hier](#) voor meer informatie over Kerkelanden. Klik [hier](#) voor meer informatie over het ArenaPark.

Werken aan huis

Veel (startende) kleinschalige bedrijven in de creatieve sector werken vanuit huis. Door met name snelle internetverbindingen is dat ook prima mogelijk.

Imago

In 2030 kent Hilversum honderden kleinere en grotere mediabedrijven. Ze geven Hilversum een eigen identiteit en kleur. Hilversum heeft zichtbaar gemaakt wat het te bieden heeft voor zakelijke doelgroepen, bestuurlijke relaties en het brede publiek. Hierdoor is het oude imago van traditionele audiovisuele industrie met weinig innovatie afgeworpen. Ook het imago van een duf oud dorp met weinig culturele en sociale diversiteit is verdwenen. Hilversum is verjongd, beter bereikbaar en huisvest diverse hippe nieuwe mediabedrijven. Bijvoorbeeld Spil Games: het grootste onafhankelijke bedrijf op het gebied van online social gaming. Deze onderneming heeft in Hilversum een creatieve campus ontwikkeld. Oude en nieuwe media ontmoeten elkaar in Hilversum.

Gemeentelijke communicatie

Gemeente Hilversum zet in haar eigen communicatie de moderne technieken volop in, in woord en gedrag.

Evenementen

Met evenementen zoals het Media Park Jaarcongres en het internationaal 'gamesconference Think, Design, Play' profileert Hilversum zich als vestigingsplaats voor creatieve bedrijven. Dit gebeurt ook via websites, social media en advertorials in vakbladen. Daarnaast profileert Hilversum zich bij het grote publiek door middel van evenementen, zoals de Open Studio Dagen.

Media in de openbare ruimte

In 2030 is de creatieve sector zichtbaar in de openbare ruimte. Wie in het centrum van Hilversum rondloopt, merkt op diverse wijzen dat hij in de Mediastad is. Beeld en geluid, projectie en (serious) gaming worden in de openbare ruimte volop toegepast. Wifi is in het centrum en op belangrijke ontmoetingsplekken gratis beschikbaar.

Ontmoetingsplekken

Verder bieden fysieke ontmoetingsplaatsen voor de creatieve sector, zoals het Filmtheater, de Vorstin en broedplaatsen als het Kruispunt voor Beeldcultuur aanknopingspunten voor de versterking van het imago op het gebied van het culturele klimaat.

Bereikbaarheid

De digitale bereikbaarheid is uitstekend: glasvezel is voor inwoners en bedrijven beschikbaar in heel Hilversum. Daarmee loopt Hilversum voor op een groot deel van Nederland. Via glasvezel is het Media Park verbonden met alle belangrijke studio's en uitzendlocaties in Nederland en met de Amsterdam Internet Exchange (AMS-IX), één van de grootste internetknooppunten ter wereld. Dit gegeven is benut ter versterking van het imago op het gebied van bereikbaarheid. Qua bereikbaarheid geldt dat fysieke en digitale bereikbaarheid van even groot belang zijn voor de creatieve sector. In 2030 is de fysieke bereikbaarheid van Hilversum per fiets, trein, bus en auto uitstekend. Ook het negatieve imago van de bereikbaarheid is veranderd in een positief beeld.

Relatie met andere beleidsvelden (onderwijs, onderzoek, cultuur en wonen)

Kennis, onderwijs en onderzoek

Kennisontwikkeling en innovatie spelen een centrale rol in het versterken van het creatieve bedrijfsleven in Hilversum. De stad heeft een aantal gerenommeerde instituten dat zich bezighoudt met onderwijs en onderzoek. Dit zijn ROC van Amsterdam (mbo), Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, faculteit Kunst, Media en Technologie (hbo), de Media Academie en het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid. Het verbinden van bedrijfsleven met onderwijs en onderzoek is noodzakelijk. Het zorgt voor een continue aanwas van goed opgeleid personeel en nieuwe technologie voor de ontwikkeling van producten en diensten. Zo draagt de faculteit Kunst, Media en Technologie (Hogeschool voor de Kunsten Utrecht) bij aan de productie van maatwerksoftware in Hilversum. Dat zijn bijvoorbeeld games, online marketing campagnes of beeldsoftware toepassingen in de zorg. Het kenniskluster is in 2030 verder versterkt door nieuwe opleidingen en door samenwerking met (technische) universiteiten en onderzoeksinstituten als TNO en Beeld en Geluid. Hierdoor is een gemeenschappelijke onderzoekslocatie met een hoogwaardige, technologische experimenteerruimte ontstaan. Ook vinden evenementen plaats die voor kennisuitwisseling en toepassing van nieuwe technologie bij verschillende actoren en sectoren zorgen. Kansrijke vestigingslocaties voor de (nieuwe) onderwijsinstellingen zijn de werkgebieden rondom de stations gebleken, zoals bijvoorbeeld ArenaPark, Media Park en de Spoorzone.

Cultuur

Kunst, culturele voorzieningen en erfgoed hebben een grote aantrekkingskracht op creatieve bedrijven en vormen een voedingsbodem voor creatieve ondernemingen. In 2030 heeft Hilversum veel culturele activiteiten en wordt cultureel ondernemerschap gestimuleerd. Hiertoe zijn ontmoetingsplekken gerealiseerd waar onder meer creatieve ondernemers van gebruik maken. Op deze plekken ontstaan nieuwe ideeën en kruisbestuivingen tussen creatieve disciplines. Het Filmtheater is het vijfde filmhuis in Nederland en heeft het zich ontwikkeld tot zo'n informele ontmoetingsplek. Dat geldt ook voor het poppodium De Vorstin en de locaties van kunstenaarscollectief van de stichting Magdalena.

Wonen

Jongeren en jonge gezinnen hebben in 2030 goede kansen op de woningmarkt. Zij vormen een belangrijke doelgroep als werknemers voor de creatieve bedrijven. Ook voor de opleidingen is jongerenhuisvesting belangrijk. In 2030 biedt Hilversum voldoende woon-werkruimte voor studenten en pas afgestudeerden.

Centrumgemeente

In 2030 is Hilversum de centrumgemeente van het Gooi met een aantrekkelijk bruisend stadscentrum. In de afgelopen jaren is er veel gebeurd. In het centrum is een breed aanbod aan winkels, een levendige warenmarkt, evenementen en een gezellig horeca- en cultureel aanbod te vinden. Dit bruisende centrum is aantrekkelijk voor alle inwoners van Hilversum. Maar het is ook een trekker voor mensen uit omliggende gemeenten en toeristen. De pleinen in het centrum en de parken daaromheen zijn levendige plekken, die uitnodigen voor ontmoeting en verblijf.

Hilversum heeft in 2030 een breed aanbod aan regionale voorzieningen. De aanwezigheid van bijvoorbeeld zorg, (speciaal en beroeps-)onderwijs, vermaak, culturele voorzieningen en welzijnsvoorzieningen maken het aantrekkelijk om in Hilversum te wonen en te leven. Daarnaast zorgt het voor werkgelegenheid. Voorzieningen zorgen ook voor levendigheid van het centrum van Hilversum.

Niet alle regionale voorzieningen bevinden zich in Hilversum. Complementariteit in de regio staat voorop. Hilversum investeert actief in het toevoegen van voorzieningen die elders in de regio nog niet aanwezig en/of bereikbaar zijn. Investerings in voorzieningen kunnen overigens wel door derden worden gedaan, mits passend binnen de vastgestelde ruimtelijke kaders. Centrumgemeente zijn schept de verplichting om te bevorderen dat voor ontbrekende voorzieningen een plek wordt gevonden. Hetzij in Hilversum, hetzij elders in de regio. Samen met buurgemeenten zoekt Hilversum een locatie voor voorzieningen die in de regio nog niet aanwezig zijn.

Hilversum is in 2030 goed bereikbaar. Er zijn drie treinstations en een HOV-verbinding tussen Huizen en Hilversum. Het autoverkeer gaat via de buitenring naar de snelwegen A1 en A27. Diverse transferia in de regio, bijvoorbeeld bij de carpoolplek Blaricum, worden veelvuldig gebruikt door bezoekers/werknemers van Hilversum. Alle regiogemeenten hebben hun hoofdwegen opgewaardeerd. Hierdoor rijdt er minder doorgaand verkeer door Hilversum. Niet alleen de feitelijke bereikbaarheid van Hilversum is verbeterd. Ook het negatieve imago is veranderd in een positief beeld.

In 2030 is Hilversum de Mediastad van Nederland met een bruisend centrum en een sterke regionale positie op het gebied van zorg. De centrumfunctie van Hilversum wordt verder versterkt door de clustering van zorg. Hilversum biedt de meest vooruitstrevende zorg van Nederland. Niet alleen op zorgpark Monnikenberg maar ook via een fijnmazig netwerk door heel Hilversum. Klik [hier](#) voor het pdf bestand met de overzichtskaart centrumgemeente.

Detailhandel en Horeca

In 2030 is het centrum van Hilversum de ontmoetingsplek van de stad. Het centrum is aantrekkelijk voor inwoners van Hilversum, mensen uit de regio en daarbuiten. Een sterk en breed aanbod van detailhandel en horeca zorgt, aangevuld met culturele functies, voor een bruisend centrum.

Detailhandel

De binnenstad is de belangrijkste detailhandelslocatie van Hilversum. Samen met De Gijsbrecht is het een trekker voor regionaal publiek. De andere winkelgebieden in Hilversum hebben (grotendeels) lokale betekenis. Deze locaties zijn belangrijk voor buurt en wijk en voorzien in dagelijkse boodschappen. De binnenstad is compact met een breed aanbod aan winkels. Juist dit uiteenlopend aanbod maakt Hilversum uniek in de regio. Het centrum kent verschillende deelgebieden met een eigen karakter en sfeer. De Schoutenstraat, Wagenmakersplein en 's-Gravelandseweg met specialistisch aanbod, luxere detailhandel en horeca. De Kerkstraat, Hilvertshof en Gooische Brink als het mekka voor de massa, met grotere winkelketens. En de Leeuwenstraat met z'n alternatieve detailhandelssegment. Tenslotte bevindt zich in de Bussumerstraat specialistische detailhandel met nadruk op groen en duurzaamheid. Er zijn geen nieuwe winkelstraten toegevoegd aan het oude centrum. In het compacte centrum wordt de ruimte boven winkels wel beter gebruikt. Boven winkels mag alles. Dit betekent ruimte voor aanvullende functies in de binnenstad. Wonen, werken, eten, drinken, overnachten en uitgaan in de binnenstad. Het karakter van voormalige aanloopstraten als de Havenstraat is veranderd van winkelstraten naar gemengde gebieden met ruimte voor onder andere de creatieve sector.

Horeca

Het centrum kent drie verschillende horecagebieden. Elk met een eigen karakter. Een restaurantzone, het uitgaansgebied en horeca in het kernwinkelgebied. Buiten het centrum is beperkt horeca aanwezig in winkelgebieden, nabij stations en op werklocaties. Bezoekers verblijven langer in het centrum door de aanwezigheid van het gevarieerde horeca-aanbod. Horeca ondersteunt de winkelfunctie. De Groest is het echte uitgaansgebied. Hier zitten de café's en in het verlengde de (kleinschalige) theaters en bioscopen. Rond de Kerkbrink en in de 's-Gravelandseweg, Havenstraat en Langestraat bevindt zich de restaurantzone. Binnen deze zones heeft de horeca zich verder ontwikkeld.

Funciemenging

Er zijn geen nieuwe winkelstraten toegevoegd aan het oude centrum. In het compacte centrum wordt de ruimte boven winkels wel beter gebruikt. Boven winkels mag in beginsel alles, tenzij zwaarwegende belangen zich daartegen verzetten. De grondhouding is ja, tenzij. Dit betekent ruimte voor aanvullende functies in de binnenstad. Wonen, werken, eten, drinken, overnachten en uitgaan in de binnenstad. Het karakter van voormalige aanloopstraten als de Havenstraat is veranderd van winkelstraten naar gemengde gebieden met ruimte voor onder andere de creatieve sector.

Regionale betekenis

De binnenstad is de belangrijkste detailhandelslocatie van Hilversum. Samen met De Gijsbrecht is het een trekker voor regionaal publiek. Naast bezoekers uit Hilversum en de regio weten ook bezoekers (toeristen) van daarbuiten, Hilversum en omliggende regio steeds beter te waarderen. In en buiten het centrum zijn de overnachtingsmogelijkheden uitgebreid en zijn toeristische trekkers (media,

monumenten, groen) met elkaar verbonden.

Cultuur

Regionale betekenis

Hilversum heeft in 2030 een bruisend stadscentrum door onder meer een aantrekkelijk cultureel aanbod. Het compacte centrum is de plek waar mensen winkelen, wonen, werken en uitgaan. Als centrumgemeente heeft Hilversum een breed aanbod van culturele voorzieningen van lokale en regionale betekenis. Het voorzieningenaanbod is mede afgestemd op de aanwezige culturele voorzieningen in de buurgemeenten en natuurlijk op de grote steden Amsterdam en Utrecht. In 2030 zijn die culturele voorzieningen toegevoegd die niet in Hilversum aanwezig waren of zich binnen acceptabel bereik bevonden. Omdat een groot theater als 't Spant in Bussum ook voor de inwoners van Hilversums een functie vervult, heeft de stad zelf zo'n voorziening niet nodig.

Landelijke toppers

Culturele voorzieningen in Hilversum zijn extra belangrijk als ze aansluiten op de sterke punten van Hilversum, zoals beeldcultuur, muziek en architectuur. Bijvoorbeeld Beeld en Geluid, Muziekcentrum voor de Omroep, Wisseloord studio's en Dudok architectuur. Deze zijn in landelijk opzicht uniek en van (inter-)nationaal belang. Het Poppodium de Vorstin en het Filmtheater zijn voorzieningen die belangrijk zijn voor de inwoners van Hilversum. Maar ook inwoners van omliggende gemeenten maken er gebruik van. Het Filmtheater is in 2030 het vijfde filmhuis in Nederland. Het poppodium De Vorstin vervult inmiddels een bovenregionale rol. Verder kent Hilversum een belangrijk informeel klassiek muziekcircuit (buiten de formele podia), waarin musici op (inter-)nationaal niveau presteren.

Verbindingen

In 2030 zorgen culturele voorzieningen voor een verbinding tussen media, creatieve bedrijvigheid en cultuur. Het aanbod aan culturele voorzieningen is belangrijk voor creatieve bedrijven, die zich in Hilversum willen vestigen. De culturele voorzieningen bevinden zich verspreid over de stad. Er wordt samengewerkt op het gebied van programmering. Dit is belangrijker dan ruimtelijke clustering. De schaal van de stad is immers relatief klein. Belangrijk is dat men elkaar weet te vinden. Er worden kansen benut op het gebied van gezamenlijke duurzame huisvesting, bijvoorbeeld door gebruik van panden die leeg komen.

Cultuur in het centrum

Culturele voorzieningen zijn in 2030 een belangrijk onderdeel van het bruisende stadscentrum. Het Filmtheater en het poppodium de Vorstin zijn daarbij belangrijke informele ontmoetingsplekken in het centrum. Nieuwe culturele initiatieven zijn gestimuleerd om zich in en rondom het centrum te vestigen. Bij bestaande culturele voorzieningen in het centrum, zoals het museum en Theater Achterom, is de ontmoetingsfunctie verder versterkt. Culturele voorzieningen die zich richten op een specifieke doelgroep, zoals de muziekbibliotheek van de omroep, blijven elders in de gemeente gevestigd.

Voortgezet en Beroepsonderwijs

In 2030 is Hilversum de Mediastad van Nederland met daarnaast een duidelijke zorgfunctie. Om de sectoren media, creatieve bedrijvigheid en zorg te versterken, is er een koppeling gemaakt tussen onderwijs en werkgelegenheid. Er is bijvoorbeeld een dependance van een hbo-v (verpleegkunde) opleiding in Hilversum gekomen. Daarnaast zijn er aanvullende mediaopleidingen bijgekomen op hbo-niveau en/of wo-niveau. Deze voorzieningen passen binnen Hilversum als centrumgemeente. Toekomstige werknemers krijgen hun opleiding in Hilversum. De werkgebieden rondom de stations, zoals bijvoorbeeld ArenaPark, Media Park, Centrum, Monnikenberg en Spoorzone, zijn kansrijke vestigingslocaties voor (nieuwe) onderwijsinstellingen gebleken.

Centrum

In 2030 is het stadscentrum van Hilversum een bruisend centrum. Het is aantrekkelijk voor de inwoners van de stad zelf, van 't Gooi en daarbuiten. Het centrum is compact en kent een levendige mix van winkelen, wonen, werken, cultuur en uitgaan. Het centrum is dé ontmoetingsplek van de stad.

Het centrum kent verschillende deelgebieden met elk een eigen sfeer en karakter

- Kerkbrink en omgeving (Schoutenstraat, Keiplein en 's-Gravelandseweg)
Heeft de sfeer van het oude dorp met accent op specialistisch en chiquere winkel- en horeca aanbod;
- Kerkstraat (inclusief Gooische Brink en Hilvertshof)
Heeft een grootschalig regulier winkelaanbod, het zogenaamde mekka voor de massa. Deze zone kent een intensief gebruik met verschillende functies boven de winkels.
- Groest-Noord en Langgewenst
Heeft een uitgaans- en verblijfsfunctie met horeca, warenmarkt, bioscoop, filmtheater en evenementen.
- Leeuwenstraat
In deze looproute van en naar het station ligt het accent op kleinschalig en alternatief winkelaanbod.
- Bussumerstraat, Wagenparkersplein en Noordse Bosje
In deze straten bevindt zich specialistische detailhandel en enige horeca met nadruk op groen en duurzaam.

De transformatie van aanloopstraten, zoals Havenstraat en Koninginneweg, is doorgezet. De vroegere detailhandelsfunctie is in deze straten veelal vervangen door woon(werk) functies.

Het centrum functioneert goed. Het is compact en er zijn aan meerdere kanten trekkers of bronpunten gevestigd. Hierdoor ontstaat de benodigde spanning. Het Langgewenst en de Kerkbrink (met Gooische Brink) zijn, naast het Hilvertshof, de belangrijke bronpunten van het winkelgebied.

Wonen

In en rondom het compacte centrum is de woonfunctie versterkt. Er zijn verschillende woongebieden met een eigen sfeer en karakteristiek: aan de noordzijde woningen die aansluiten op het villagebied, in de buurt van de Laanstraat in de vorm van kleinschalige dorpsbebouwing en nabij de Langestraat en het Schapenkamp de stedelijke woonvormen in grotere en hogere appartementengebouwen.

Kerkbrink

De Kerkbrink is in 2030 heringericht als aantrekkelijk verblijfsgebied voor voetgangers. De inrichting en de functies passen bij de dorpse sfeer. De zijde van het oude raadhuis en de Oude Kerk is lommerrijk. Aan de andere zijde is ruimte voor terrassen en kleine evenementen (boeken-, antiek- en kerstmarkt). De niet in de dorpse sfeer passende, modern vormgegeven muziektent is verplaatst naar een meer passende locatie. De oude, cultuurhistorische plek komt meer tot zijn recht, ook al doordat de monumentale gebouwen worden aangelicht met duurzame LEDverlichting. Rondom de Kerkbrink zijn nieuwe en aantrekkelijke functies gekomen, met name in het oude raadhuis, aan de zuidzijde van de Kerkbrink en in de bankgebouwen. De nadruk ligt hier op meer specialistische en chiquere winkels en restaurants. Verder is de hele Kerkbrink en het aansluitende deel van de 's-Gravelandseweg naar het Keiplein fiets-, auto- en busvrij. Uitsluitend aan de zuidzijde van de Kerkbrink is nog een fietsroute

overgebleven.

Kerkstraat

In de Kerkstraat bevindt zich in 2030 het grootschalige reguliere winkelaanbod. In zowel de Kerkstraat, de Gooische Brink als in Hilvertshof kan worden gefunshopt. Boven de winkels zijn allerlei andere functies aanwezig: zoals wonen, werken, leisure, onderwijs. Hier vindt men het nieuwe winkelen en een grote diversiteit van winkels. Door de grotere intensiteit en menging van functies is het hier ook na sluitingstijd van de winkels levendig. Op strategische plekken in deze winkelstraat staan bomen: onder andere op het C&A-plein en het Wagenmakersplein. Ook de Kerkstraat is compleet voetgangersgebied. Auto's en (brom-)fietsen worden hier geweerd. Bevoorrading van de winkels in dit kernwinkelgebied gebeurt bij voorkeur buiten winkeltijden en/of vanaf de parallel gelegen straten.

Groest-Noord (vanaf de Herenstraat tot aan het Langgewenst)

Dit deel van de Groest is in 2030 een volwaardig voetgangersgebied zonder fietsers, scooters en fietsklemmen. In dit gebied zijn de uitgaansgelegenheden, café's, restaurants, kleinschalige theaters, afgewisseld met winkels. Terrassen bepalen het beeld onder de laan van kastanjes en op het Herenplein. Op de verdiepingen zijn ook andere functies gekomen, zoals wonen, werken en leisure. De Groest is de plek om elkaar te ontmoeten. Hier is het motto flaneren, zien en gezien worden. Door het intensiveren van functies is de ruimtelijke kwaliteit van de Groest verbeterd. Op de Groest worden kleine evenementen gehouden, bijvoorbeeld een bloemen- en geraniummarkt. Op de kop van de Groest bevindt zich een paar keer in de week de warenmarkt. De functie van de warenmarkt en het voetgangersgebied loopt door vanuit de Groest in het Langgewenst. De barrière van de Stationsstraat is niet meer aanwezig. De centrumring loopt niet meer dwars door de warenmarkt. Het voetgangersgebied loopt door naar het nieuwe marktplein. De fietsenklemmen zijn vanuit Groest-Noord verplaatst naar de Groest-Zuid (ten zuiden van de Herenstraat, Kampstraat) en naar de autovrije Stationsstraat. Dit is een aantrekkelijke fietsstraat met bomen geworden.

Langgewenst

Het nieuwe marktplein is in 2030 één van de belangrijkste trekkers van het centrum. Het Langgewenst is ruimtelijk verbonden met de Groest. De Groest verbreedt zich tot op het marktplein. Op het Langgewenst vinden naast de warenmarkt plaats ook tal van grotere evenementen en manifestaties plaats. Bijvoorbeeld de kermis, popconcerten, Hilversum Alive, de City Run, manifestaties, EK- en WK-voetbalschermen. Het plein is een belangrijk bronpunt geworden met de (ondergrondse) parkeervoorziening De Markt, het Bioscopencomplex en detailhandel. Rondom het plein bevinden zich enkele horecafuncties met terrassen. Aansluitend aan het marktplein ligt De Vorstin. Het plein is omgeven door bomen. Vanuit de Groest loopt de bomenrij door naar het marktplein. Aan de westzijde staat een woongebouw met op de begane grond horeca met terras. Deze bebouwing geeft zowel aan het marktplein als aan de brink aan de Naarderstraat een ruimtelijke begrenzing. Aan de noordzijde van het Langgewenst is nieuwe bebouwing gekomen. De centrumring loopt om de markt heen. In en langs de Koninginneweg is ook nieuwe bebouwing gekomen. Deze bebouwing richt zich op zowel de nieuwe centrumring als op het spoor. Hierdoor zijn er geen zichtbare achterkanten meer.

Leeuwenstraat

Deze straat vormt in 2030 de belangrijke voetgangersverbinding tussen het centrum en het (centraal) station. Hier zijn kleinschalige winkels en horeca gevestigd, gericht op een jonger publiek (tweedehands, specifiek en alternatief). Op de kop van de Leeuwenstraat is een karakteristiek hoekpand gekomen met horeca en woningen als blikvanger voor het centrum. De oversteek vanuit het station naar de Leeuwenstraat is voetgangersvriendelijk geworden. Het autoverkeer op de Schapenkamp geeft hier voorrang aan de voetganger. De route vanuit het station naar het centrum is duidelijk en herkenbaar ingericht: een rode loper met begeleidende to-go-functies, banken, een terras aan de voet van de stationstoren met bomen.

Goed bereikbaar

Gelijktijdig met het intensiveren van functies, vooral aan de oostzijde van het centrum, is ook de wegenstructuur aangepast. De centrumring-oost (Emmastraat, Schapenkamp en Koninginneweg) is in 2030 weer tweerichtingsverkeer geworden. Daarnaast is de centrumring om het Langgwenst heen gelegd. De Stationsstraat is autovrij en biedt tegenwoordig meer ruimte voor fietsparkeren. De Groest loopt door in het Langgwenst zonder oversteek.

Door deze aanpassing van de centrumring-oost is het sluipverkeer in Over 't Spoor (kleine spoorbomen - Noorderweg - Oosterspoorplein - Kleine Drift) verdwenen. Het knelpunt bij de kleine spoorbomen is opgelost. Hierdoor is de relatie tussen het centrum en Over 't Spoor verbeterd. Ook is er een heldere en mooie rechtstreekse entree van het centrum ontstaan vanaf de zuidzijde van Hilversum. Het Gooilandplein functioneert hierbij als stadsentree. Bijkomend voordeel is dat veel verkeer vanuit het zuiden nu via Emmastraat/Groest-Zuid het centrum van Hilversum bereikt in plaats van een route over het kruispunt Schapenkamp/Prins Bernhardstraat.

Het afgesloten kernwinkelgebied in het centrum (van Herenstraat tot en met Langgwenst en vanaf Station tot en met de Kerkbrink) is voetgangersdomein zonder fietsers, gemotoriseerd verkeer, scooters, parkeerplaatsen, laden- en lossen en fietsklemmen. Fietsers parkeren in de nieuwe klemmen op de Stationsstraat en/of de Groest-Zuid. Auto's parkeren in één van de parkeergarages in en rondom het centrum.

Schapenkamp-Zuid / Gooilandplein

De oude St. Aloysiuschool heeft in 2030 een nieuwe functie gekregen. Ingeklemd tussen het oude en nieuwe St. Aloysiuscollege bevindt zich het Aloysiuspark. Dit park heeft via een voetgangersoversteek over de Schapenkamp een verbinding gekregen met het inmiddels openbare park rondom de Vituskerk.

De bezoekers vanuit het zuidoosten komen het centrum in via de Emmastraat op het Gooilandplein bij de iconen Gooiland en de Vituskerk. Aan weerszijden van het Gooilandcomplex is nieuwe bebouwing gekomen, met horeca, wonen en leisurefuncties. Bij de planvorming zijn hoge architectonische kwaliteitseisen gesteld om de icoon weer de allure van vroeger te geven. Hierdoor heeft dit monument zowel ruimtelijk als functioneel weer een prominente rol gekregen in het centrum van Hilversum.

Parkeren

In en rond het centrum zijn voldoende openbare parkeergarages en veel fietsenstallingen: in de Stationsstraat, bij de markt, Groest-Zuid, Kerkbrink, Koornstraat, Zeedijk, Noordse Bosje, Wagenmakersplein en Stationsplein. Er zijn op meerdere plekken elektrische oplaadpunten voor auto's en fietsen. Bij herbestemming en herontwikkeling van locaties in het centrum is de verplichting

vervallen om altijd parkeerplaatsen op de locatie zelf te maken. De parkeergarages in het centrum worden behalve voor bezoekers ook voor werknemers- en bewonersparkeren gebruikt

Multimedia

In het centrum is WiFi gratis beschikbaar. Ondernemers en gemeente benutten deze infrastructuur voor het op moderne wijze aanbieden van hun diensten. Bezoekers vinden eenvoudig een parkeerplek via bijvoorbeeld Parkeer-Apps en Fietsenstalling-Apps. Bij nieuwe ontwikkelingen in deze digitale infrastructuur is Hilversum steeds één van de eerste gemeenten die deze toepast.

Groen

Bezoekers van het centrum van Hilversum ervaren in 2030 de openbare ruimte als groen. Op strategische plekken zijn beeldbepalende bomen geplant, waardoor het stenige beeld is verdwenen. Klik [hier](#) voor het pdf bestand met de overzichtskaart van het centrum.

Bereikbaarheid

Hilversum is in 2030 goed bereikbaar. In de afgelopen jaren zijn diverse investeringen in mobiliteit gedaan.

Trein

In 2030 zijn de voorbereidingen voor station Zorgpark in volle gang. Dit station krijgt een functie voor zowel werknemers vanuit de Mussenstraat / Monnikenberg als voor bewoners uit Hilversum-Oost. De perrons van station Sportpark zijn ter hoogte van het ROC tegenover elkaar gelegd. Via een voetgangerstunnel zijn beide perrons verbonden. De verkeersveiligheid op het kruispunt spoor - Soestdijkerstraatweg is hierdoor sterk verbeterd. De reizigersaantallen op de stations Media Park, Sportpark en Centraal zitten in 2030 nog steeds in de lift. In alle richtingen rijden minimaal 8 treinen per uur.

Bus

In 2030 wordt veelvuldig gebruik gemaakt van de vrijliggende busbaan tussen Hilversum en Huizen. Ook de aftakking via zorgpark Monnikenberg naar het ArenaPark is qua reizigersaantallen een succes. Sinds de voltooiing van het Hoogwaardig Openbaar Vervoer in 't Gooi is voor het eerst sinds lange tijd weer een forse groei van het reizigersaantal in de bus waarneembaar. Het HOV rijdt niet meer op de vluchtstroken maar heeft aan de westkant van de A27 een eigen vrijliggende busbaan. Vanwege de ontwikkeling van Almere-Oost is de HOV verlengd naar zowel Almere als Utrecht. Het succes van het HOV geeft in 2030 aanleiding om de plannen voor de verrailing van het HOV-tracé nader uit te werken.

Klik [hier](#) voor méér informatie over het project HOV.

Hoofdwegen

Rijkswaterstaat heeft in 2030 alle omliggende rijkswegen voorzien van spitsstroken. De verbreding van de A27 en de A1 heeft direct geresulteerd in een afname van sluipverkeer op Hilversums grondgebied. De hoeveelheid autoverkeer op de Utrechtseweg is hierdoor bijna gehalveerd. Het HOV-project heeft er voor gezorgd dat er fors minder busverkeer over het Hilversums hoofdwegennet rijdt. Alle regiogemeenten hebben hun hoofdwegen opgewaardeerd en bijvoorbeeld de route van de Noodweg naar de A27 geoptimaliseerd. Dit heeft er voor gezorgd dat er minder doorgaand verkeer op de Hilversumse wegen rijdt. Met name de ring Zuid (Diependaalselaan) profiteert van dit verminderde aanbod van verkeer. Middels het systeem van dynamisch verkeersmanagement worden er sinds 2015 niet meer voertuigen op de Hilversumse buitenring toegelaten dan de buitenring kan verwerken. Het nieuwe werken heeft er ook voor gezorgd dat de druk tijdens de spitsen is afgenomen. Hier staat tegenover dat de druk op de hoofdwegen in de dalperioden is toegenomen. Door alle bovengenoemde ontwikkelingen functioneren de maatregelen zoals gerealiseerd in het kader van het Integraal BereikbaarheidsPlan Hilversum e.o. nog steeds voldoende. Slechts op enkele locaties zijn kleine aanpassingen nodig geweest, zoals het plaatsen van oversteeklichten op diverse voorrangspointjes, waardoor de doorstroming op het hoofdwegennet blijft gewaarborgd.

Klik [hier](#) voor meer informatie over het Integraal BereikbaarheidsPlan Hilversum e.o.

Klik [hier](#) voor meer informatie over het tracébesluit A1/A27.

Transferia en stimuleren alternatieve vervoerswijzen

In 2030 hebben de provincies Utrecht en Noord-Holland diverse transferia op knooppunten van rijkswegen en openbaar vervoer gerealiseerd. Veel Hilversumse werknemers en bezoekers maken gebruik van transferia in de regio. Deze transferia liggen bij knooppunten van openbaar vervoer, zoals de Blaricumse carpoolstrook waar het HOV stopt. Een groot aantal oplaadpunten van elektriciteit en/of alternatieve brandstoffen hebben er in 2030 voor gezorgd dat het gemotoriseerde verkeer zich schoon en geruisloos over de hoofdwegen verplaatsen. De lucht- en geluidskwaliteit is daarom overal goed.

Mobiliteitsmanagement

In 2030 verwijzen alle grote bedrijven hun bezoekers en medewerkers naar het beste vervoersalternatief. Bijvoorbeeld via een app of een website adviseren zij de beste fiets-, bus-, trein- of autoroute.

Klik [hier](#) voor meer informatie over mobiliteitsmanagement Media Park en [hier](#) voor mobiliteitsmanagement ArenaPark.

Zorg en Welzijn

In 2030 heeft Hilversum naast media een sterke positie op het gebied van zorg. Met de toenemende vergrijzing is de behoefte aan zorg toegenomen. Daarbij is bereikbaarheid van zorg belangrijk. De aanwezigheid van regionale zorgvoorzieningen, zoals een ziekenhuis, zorgt voor goed bereikbare voorzieningen voor de inwoners van Hilversum. Daarnaast versterken regionale zorgvoorzieningen de centrumfunctie van de stad.

Monnikenberg

Hilversum concentreert de regionale zorgvoorzieningen op en rond bestaande voorzieningen. De ziekenhuislocatie/Heideheuvel biedt ruimte voor een hoogwaardige locatie voor zorgfuncties. In 2030 is op deze locatie zorgpak Monnikenberg gerealiseerd. Een bovenregionaal zorgpark met veel verschillende functies. Het zorgpark is er voor de inwoners van Hilversum, maar ook voor de inwoners van de regio.

Klik [hier](#) voor méér informatie over de Monnikenberg.

Zonnestraal

Op het landgoed Zonnestraal zijn verschillende zorginstellingen gevestigd, bijvoorbeeld een oogkliniek. Ondersteunend aan en aanvullend op de zorgfuncties op Monnikenberg. Landgoed Zonnestraal is een unieke gebied, zowel qua bebouwing als groen en behoort tot het UNESCO werelderfgoed.

Klik [hier](#) voor méér informatie over Zonnestraal.

Welzijn

Als centrumgemeente biedt Hilversum ruimte voor regionale welzijnsvoorzieningen. Een dak- en thuislozenopvang voor Hilversum en de regio. Een locatie voor vrouwenopvang. Regionale welzijnsvoorzieningen krijgen in Hilversum of elders in de regio een plek. Mits deze voorzieningen nog niet in de regio of binnen acceptabele reistijd bereikbaar zijn.

Stedenbouw en architectuur

In 2030 staat Hilversum bekend om zijn hoogwaardige stedenbouwkundige, architectonische en landschappelijke kwaliteiten. De tuinstadgedachte en het beëindigingsplan van Dudok zijn hierbij als vertrekpunt genomen. Sterke punten in de stad zoals prachtige (monumentale) gebouwen, (omroep-)complexen en industrieel erfgoed maar ook groene plekken, parken en vijvers zijn met elkaar verbonden. De harmonieuze groene overgangen tussen stad en omliggende natuurgebieden zijn zichtbaar en voelbaar gemaakt. In de woongebieden zijn de bestaande karakteristieken, woonmilieus en kwaliteiten per wijk behouden. Er is in deze gebieden niet of nauwelijks ruimtelijk verdicht. Ruimtelijk en historisch gezien zou dit ook niet logisch zijn geweest. Diverse gebouwen hebben een andere functie gekregen, bijvoorbeeld kantoorpanden die zijn omgebouwd naar woningen. Uitbreidingen, verdichtingen en schaa sprongen zijn voornamelijk in de dynamische gebieden gerealiseerd.

Alle dynamische gebieden hebben hun eigen specifieke kwaliteit. Doordat per gebied kwaliteitseisen zijn gesteld is er ruimtelijke samenhang ontstaan. Op prominente plekken zijn gebouwen gerealiseerd met een hoge architectonische kwaliteit. Dit is bereikt door het inzetten van verschillende instrumenten, zoals masterplannen, beeldkwaliteitsplannen, ambitiedocumenten en adviezen van de stadsbouwmeester. Hilversum heeft een compact, levendig en aantrekkelijk centrum gekregen met verschillende functies en karakteristieken. De aangename openbare ruimtes in het centrum nodigen uit voor ontmoeting en verblijf. Hilversum is in 2030 én dorp én stad, omringd door en verweven met natuur en architectuur, met media, zorg en met de regio. Er is meer ruimtelijke samenhang en elan ontstaan. Hilversum is hiermee de tuinstad van de 21ste eeuw.

Hilversum heeft in 2030 drie Rijksbeschermd Stads- en dorpgezichten. De van oudsher bijzondere kwaliteiten, zowel qua stedenbouw, architectuur, cultuurhistorie, openbare ruimte als groen zijn met regelingen beschermd gebleven. Nieuwe bebouwing heeft hier dan ook vrijwel niet plaatsgevonden. Hilversum telt ongeveer duizend gemeentelijke-, provinciale- of rijksmonumenten. In het oogspringende voorbeelden zijn het raadhuis van Dudok, Zonnestraal van Duiker en Beeld en Geluid van Neutelings en Riedijk. Tenslotte wordt Hilversum omgeven door beschermd cultuurlandschappen en aardkundige monumenten. Klik [hier](#) voor het pdf bestand met de overzichtskaart stedenbouw.

Dorp en Stad

Woongebieden en dynamische gebieden. In 2030 is er een duidelijk onderscheid tussen woongebieden met beperkte ruimtelijke uitbreidingen en dynamische gebieden waar ruimtelijke ontwikkelingen, functiemenging, schaalsprongen en bijzondere ruimtelijke kwaliteiten zijn gerealiseerd. Het contrast tussen de verschillende gebieden, de wijken in de stad, is hierdoor sterker en duidelijk geworden. En de oorspronkelijke kwaliteiten zijn niet aangetast. Hierdoor zijn zowel de bestaande (o.a. 'dorpse' en tuinstad-)kwaliteiten gehandhaafd. Maar ook is er in de dynamische gebieden ruimte gekomen voor noodzakelijke en gewenste functies voor de stad als de regio. Hilversum is dan ook wel zowel 'dorp' als 'stad' gebleven.

Woongebieden

In de woongebieden zijn in 2030 per wijk bestaande karakteristieken en kwaliteiten behouden. Er is hier nauwelijks sprake van uitbreidingen en schaalsprongen. Wel hebben sommige kerken, schoolgebouwen, kantoren en bedrijven een andere functie gekregen. Door flexibel te bestemmen was het mogelijk om op verschillende plekken panden een nieuwe bestemming te geven. Hierdoor is er weinig leegstand. Bij nieuwbouw is er vaak passend in de schaal en de bestaande karakteristiek gebouwd.

Dynamische gebieden

In de dynamische gebieden zijn veel woningen, bedrijven, het ziekenhuis en andere zorggebouwen, media gerelateerde bedrijven, onderwijsgebouwen en welzijnsfuncties gerealiseerd.

De dynamische gebieden hebben elk hun eigen specifieke kwaliteiten. Per gebied zijn kwaliteitseisen gesteld. Zo is er ruimtelijke samenhang ontstaan. Op prominente plekken zijn gebouwen met een hoge architectonische kwaliteit gerealiseerd.

Klik [hier](#) voor meer informatie over de dynamische gebieden.

Stads- en Dorpsgezichten

In 2030 heeft Hilversum drie rijksbeschermd Stads- en Dorpsgezichten: het Noordwestelijk Villagegebied en de tuinstadontwikkelingen Zuid en Oost. De van oudsher bijzondere kwaliteiten van deze gebieden, zowel qua stedenbouw, architectuur, cultuurhistorie, openbare ruimte als groen, zijn met regelingen beschermd gebleven. Nieuwe bebouwing heeft hier dan ook nauwelijks plaatsgevonden. Nieuwe functies waren hier uitsluitend mogelijk binnen de voor deze gebieden opgestelde strenge richtlijnen. Wel is flexibel ingespeeld op actuele ontwikkelingen, zoals duurzaamheidsaspecten (onder meer zonnecellen, windenergie, dubbel glas, (geluids-)isolatie). Deze beschermde gezichten vormen belangrijke ensembles in de stad, met hun specifieke karakteristieken.

In deze beschermde gezichten ligt de nadruk op:

- bescherming van de stedenbouwkundige structuren;
- de eenheid in het stedenbouwkundig beeld;
- de combinatie van gebouw en (openbare) ruimte.

Duurzaam gebruik is belangrijk voor de instandhouding. Om die reden is soms afgeweken van het oorspronkelijk ontwerp, bijvoorbeeld om de openbare ruimte weer voor hedendaagse gebruik geschikt te maken. Eigentijdse oplossingen met respect voor de oorspronkelijke ontwerpprincipes. In sommige gevallen is bestaande bebouwing vervangen door nieuwbouw. Een mooi voorbeeld hiervan is het project Liebergen (Dudok-revisited). In andere gebieden, zoals in de Bloemenbuurt, is de gebruikskwaliteit van de woningen door renovatie op peil gehouden.

Noordwestelijk Villagegebied

Het Noordwestelijk Villagegebied heeft nog steeds de oorspronkelijke karakteristieken: vrijstaande, individueel vormgegeven villa's op grote, lommerrijke kavels langs gekromde wegen. Ondanks functieveranderingen in tal van villa's, is dit beeld nog steeds aanwezig.

Zuid en Oost

In de gebieden Zuid en Oost is de structuur en de bebouwing van de Tuinstad volgens de ontwerpen van Dudok behouden gebleven. Met de symmetrische opzet, met zichtassen op bijzondere (openbare) gebouwen, groene insteken en vijvers. Maar vooral met een harmonie tussen bebouwing en openbare ruimte. De eenheid in stedenbouwkundige en architectonische verschijningsvorm en de inrichting van de openbare ruimte is behouden gebleven. Deze gebieden zijn nog steeds stedenbouwkundig van hoog niveau en bepalen het imago van Hilversum Tuinstad in de 21ste eeuw.

Monumenten

Hilversum onderscheidt zich nog altijd op (inter-)nationaal niveau als de stad van jonge monumenten en stedenbouw. Naast de drie Rijksbeschermden Stads- en Dorpsgezichten (Noordwestelijk Villagegebied en de tuinstadontwikkelingen in Zuid en Oost), staan er veel topmonumenten. Voorbeelden hiervan zijn het raadhuis, Zonnestraal (werelderfgoed), de voormalige omroepgebouwen, de Vituskerk en Gooiland en de belangrijke delen van het oeuvre van W.M. Dudok. Hilversum heeft in 2030 ongeveer duizend beschermde monumenten. Er zijn nu ook panden en ensembles uit recente periodes op de gemeentelijke monumentenlijst gekomen. Voorbeelden hiervan zijn onder meer Beeld en Geluid, Commissariaat voor de Media, Nike European Headquarters, De Vorstin en het Filmtheater. Daarnaast wordt Hilversum omgeven door beschermde cultuurlandschappen en aardkundige monumenten. Duurzaam gebruik is een belangrijke voorwaarde voor de instandhouding van monumenten. Duurzaam gebruik heeft zowel een functionele als een economische betekenis, oftewel geschikt voor de gebruiksfunctie, gewaardeerd en betaalbaar voor de gebruiker. Trots en zorg zijn sleutelbegrippen. Monumenten die niet meer voldeden aan de gebruikseisen zijn aangepast om ze daarmee (weer) voor duurzaam gebruik geschikt te maken. Denk daarbij aan eisen vanuit woonhygiëne of energiebesparing. Monumenten die niet meer duurzaam geschikt gemaakt konden worden of waarvan de gebruiksfunctie verloren was gegaan, zijn op andere te gebruiken functies onderzocht. Ook hierbij moest sprake zijn van een duurzaam gebruik. De mogelijkheden voor herbestemming van monumenten zijn vergroot door bouwkundige aanpassingen toe te staan en/of wijzigingen van de bestemming. De gemeente Hilversum heeft zich pro-actief opgesteld. De gemeente denkt mee in het oplossen van knelpunten die ontstaan bij stringente toepassing van specifieke, sectorale eisen. Hilversum kent vele bijzondere voorbeelden van succesvolle herbestemming van panden:

- zout- en zandbunker (Rifwachter aquarium en Parc paviljoen Oude Haven);
- omroepgebouwen (muziekcentrum/UBF, NCRV/538);
- Melkfabriek (scholen, woningen, kantoren);
- gemeentewerf Mussenstraat (Spil Games);
- Josephkerk (woningen);
- diverse scholen en andere gebouwen (met woningen of creatieve bedrijven).

Indien herbestemming niet haalbaar bleek, en langdurige leegstand en verval dreigde, is sloop/nieuwbouw overwogen. De architectuur van de nieuwbouw refereert zo mogelijk aan de oorspronkelijk bebouwing. Ook kan sprake zijn van eigentijdse herbouw. Prioriteit wordt gelegd bij behoud van de rijksmonumenten. Van de gemeentelijke monumenten kan de gemeente immers zelf een integrale afweging maken. Klik [hier](#) voor meer informatie over monumenten.

Groene vingers, zichtlijnen en lanen

Belangrijke kwaliteiten van Hilversum zijn de harmonieuze en groene overgangen tussen de stad en het omringende landschap. Deze zijn gebaseerd op het door Dudok gemaakte beëindigingsplan. In 2030 is op tal van plekken de prachtige omgeving zichtbaar en voelbaar. Vaak zijn er ook zichtlijnen vanuit de stad naar het landschap en omgekeerd. De boomrijke lanen hebben in deze overgang tussen de stad en het landschap een belangrijke en oriënterende rol.

Bij de nieuwe woonwijk Anna's Hoeve en in het Zorgpark Monnikenberg zijn groene vingers gemaakt. Deze vormen met zichtlijnen een geleidelijke overgang tussen de stad en het omliggende natuurgebied.

De natuurlijke overgangen en zichtrelaties zijn behouden en meer zichtbaar gemaakt. Belangrijke groene vingers in 2030 zijn:

- het Dievenpaadje / Heksenweitje dat zich uitstrekt tot het Spanderswoud;
- de route Corversbos - Peerlkamplaan - Jan van Ravenswaaijpad - Rosarium - Oude Begraafplaats De Hof;
- de route Oude Haven / de Beresteinsevaart (-weg);
- de Kerkelandenvijvers en groenstroken in de Kerkelanden die zich uitstrekken tot de Rading;
- de route Hoogt van 't Kruis - Diependaalsebos / Holleweg - Pieter de Hooghlaan.

Het groene imago van Hilversum wordt mede bepaald door de prachtige groene invalswegen. Deze lanen met hun beeldbepalende bomen, lopen door tot in het hart van de stad. Ze zijn belangrijke stedenbouwkundige dragers van de stad en hebben bovendien een ruimtelijk oriënterende werking.

Iconen en groene parels in de stad

Hilversum heeft als gemeente een traditie met hoogwaardige stedenbouwkundige, architectonische, monumentale en landschappelijke kwaliteiten. Op veel plekken staan prachtige gebouwen en complexen. Maar ook liggen er verspreid over de gemeente grotere en kleinere, soms verborgen, groene plekken in de stad: de groene parels.

Iconen

Hilversum is in 2030 (inter-)nationaal bekend als de stad van jonge monumenten en stedenbouw. W.M. Dudok was zowel stedenbouwkundige als architect in Hilversum. Zijn omvangrijke werk heeft vanaf het begin van de 20ste eeuw een belangrijk stempel gedrukt op de vormgeving van Hilversum. Tijdgenoten van Dudok en hedendaagse architecten hebben bijgedragen aan de hoogwaardige stedenbouw en architectuur in Hilversum. Dit cultureel erfgoed vormt mede de identiteit van Hilversum.

Uitgesproken iconen zijn:

- Sanatorium Zonnestraal, opgenomen op de lijst voor werelderfgoed;
- het internationaal bekende raadhuis van Dudok;
- Gooiland en de Vituskerk;
- het Noordwestelijk Villagegebied, door het Rijk aangewezen als beschermd gezicht;
- de vele omroepgebouwen (AVRO, KRO, NCRV, MCO, Villa VPRO, TROS, muziekcentrum/UBF, commissariaat voor de Media, Beeld en Geluid);
- moderne kantoorgebouwen (Nike Headquarters, wit gebouw van Richard Meier);
- de volkswoningbouwcomplexen en tuinstadwijken in zuid (Bloemenbuurt) en in oost (Liebergen), beide door het Rijk aangewezen als beschermd gezicht;
- vele kerken, schoolgebouwen, villa's en woningen

Groene parels

Hilversum is in 2030 een groene stad. Kenmerkend zijn de omliggende heidevelden en bossen, de groene insteken vanuit de stad naar de omgeving en de straten met laanbomen. Een aantal grotere en kleinere groene plekken ligt verspreid over de stad, zoals:

- begraafplaatsen;
- de Oude Haven;
- het Pinetum;
- het Laapersveldpark;
- de Peerlkamplaan;
- het Rosarium;
- de Hof;
- het Heksenweitje;
- een aantal parkjes, speelplekken en plantsoenen, al dan niet gecombineerd met vijvers.

In 2030 kom je overal in de stad deze groene plekken tegen. Alle gebieden zijn logisch met elkaar verbonden, onder andere door de lanen, de zichtlijnen en de groene vingers. Ze versterken het beeld van Hilversum als groene stad. Het groen is ook nadrukkelijk aanwezig in de dynamische gebieden die de afgelopen jaren verder zijn ontwikkeld. In het centrum zijn op prominente plekken extra bomen gekomen. Deze versterken in het hart van de gemeente het groene imago en de groene beleving van Hilversum. Zowel de bestaande iconen als de groene parels in de stad zijn uiterst belangrijk voor het

imago van Hilversum als tuinstad van de 21ste eeuw.

Hoogbouw

In de jaren negentig is bij de overdracht van natuurgebieden aan het GNR afgesproken niet meer in het buitengebied te bouwen. Sindsdien is in deze natuurgebieden niet gebouwd. De gemeenteraad van Hilversum heeft in de jaren negentig ook besloten om de gewestelijke richtlijn van maximaal 20 meter hoog bouwen te verlaten. Op een aantal plekken in de stad is in 2030 hoogbouw gerealiseerd. Dit om eenvormigheid in nieuwe bebouwing te voorkomen, bepaalde gebieden in de stad te accentueren en voldoende en aantrekkelijke openbare ruimte over te houden. Voor elk van deze locaties zijn maximale hoogtes vastgelegd.

- In het stationsgebied maximaal 45 meter (de Stationstoren-Noord 45 meter en woontorens Stationsgebied-Zuid / Entrada 38 meter);
- In het Media Park en het ArenaPark overall maximaal 30 meter;
- Bij de Van Linschotenlaan - Oosterengweg, een bijzonder vormgegeven woongebouw van maximaal 35 meter;
- In Villa Industria de cilindervormige woontorens op de plek van de voormalige gascilinders, maximaal 42 meter;
- In de Kerkelanden, de al sinds de zeventiger jaren aanwezige Kerkelandenflats, maximaal 50 meter.

Om de skyline van Hilversum vanuit de omringende natuurgebieden niet prominent zichtbaarder te maken, is bij overige nieuwbouwprojecten de maximale bouwhoogte tot maximaal 25 meter (de boomgrens) beperkt gebleven. Dit is vooral het geval bij de groene grenzen.

Dynamische Gebieden

Centrum

Het centrum is een compact en levendig gebied geworden met tal van aantrekkelijke functies. In en rond het centrum is de woonfunctie versterkt.

Klik [hier](#) voor meer informatie over het centrum.

Monnikenberg

Dit is een modern zorgpark met het nieuwe ziekenhuis, diverse andere zorgfuncties en woningen in een bosrijke omgeving. Het oostelijk deel heeft een natuurfunctie.

Klik [hier](#) voor meer informatie over Monnikenberg.

Bedrijventerrein Crailo

Samen met de provincie Noord-Holland en de gemeenten Bussum en Laren is het bedrijventerrein Crailo ontwikkeld. Op dit bedrijventerrein bevindt zich in 2030 grotere bedrijfsbebouwing in een groene omgeving. Naast woningbouw (grondgebied gemeente Bussum) is op een deel van dit gebied een ecodeuct gerealiseerd (grondgebied gemeente Laren).

Klik [hier](#) voor meer informatie over Crailo.

Het Media Park

In 2030 is het Media Park een groene campus met verschillende mediabedrijven. Op specifieke zichtlocaties zijn gebouwen gerealiseerd met een bijzondere architectonische kwaliteit en uitstraling.

Klik [hier](#) voor meer informatie over het Media Park.

Het ArenaPark

Het ArenaPark is in 2030 de kantoorlocatie met grote en kleinere kantoorcomplexen. Daarnaast heeft het een sportcomplex, onderwijsgebouwen en de uitstraling van een groene campus met ondersteunende functies.

Klik [hier](#) voor meer informatie over het ArenaPark.

Kerkelanden en Havenkwartier

Deze bedrijventerreinen zijn georiënteerd op de aansluitende wegen. Solitaire kantoren zijn in 2030 vervangen door (nieuwe) bedrijven. Het vestigingsklimaat van deze bedrijventerreinen is sterk verbeterd doordat onder meer ondersteunende functies als sport en ondersteunende horeca zijn toegestaan.

Klik [hier](#) voor meer informatie over de Kerkelanden.

Klik [hier](#) voor meer informatie over het Havenkwartier.

De spoorzone

Deze zone kent in 2030 een mix van bedrijfsfuncties, woon-werkunits, groen en onderwijs. De bebouwing is deels op het spoor georiënteerd. Aanleiding voor herstructurering en ontwikkeling van deze zone vormde de realisatie van de HOV-verbinding en de vestiging van Spil Games op de Mussenstraat. De reconstructie in het kader van het HOV heeft voor een nieuwe ontsluitingsweg gezorgd voor alle bedrijven en instellingen in dit gebied. Deze ontsluitingsweg loopt vanaf de Oosterengweg langs het spoor.

Klik [hier](#) voor meer informatie over de Spoorzone.

Anna's Hoeve

Dit is in 2030 de duurzame, groene woonwijk geworden op het overgangsgebied tussen stad en (natuur-)landschap.

Klik [hier](#) voor meer informatie over Anna's Hoeve.

De Larenseweg

Rond het Oosterspoorpleinis nieuwe bebouwing gekomen, die een representatieve pleinwand vormt. Langs de Larenseweg is een mix van functies (wonen, onderwijs, creatieve bedrijven) ontstaan. Aan beide zijden van de Larenseweg zijn laanbomen geplant. Hierdoor is het een levendig gebied geworden.

Klik [hier](#) voor meer informatie over Kanszone Larenseweg.

Zonnestraal / MOB-complex / Vliegveld / Korporaal Van Oudheusden Kazerne

In 2030 staat het landgoed Zonnestraal op de UNESCO Werelderfgoedlijst. Het groene landgoed karakter met daarin de monumentale gebouwen van Duiker zijn beeldbepalend. Zichtlijnen en laanstructuren zijn hersteld, zoals de zichtrelatie van het Duikerensemble met de Hoorneboegseheide.

Klik [hier](#) voor meer informatie over Zonnestraal / MOB-complex / Vliegveld /Korporaal Van Oudheusden Kazerne.

Woonmilieus

Er is in 2030 nog steeds een verscheidenheid aan woonmilieus. Hieruit is de ontstaansgeschiedenis van Hilversum af te lezen. Villagegebieden, dorpse delen, tuinstadwijken (Dudok), naoorlogse woonwijken en grootschalige stedelijke bebouwing (oostelijke binnenstad en Villa Industria) zijn nog steeds duidelijk herkenbaar. In de woongebieden waren beperkt mogelijkheden voor nieuwbouw of inbreiding. Nieuwbouw is zowel ruimtelijk als qua architectuur aangepast aan de oorspronkelijke karakteristieken. Wel zijn er functionele veranderingen gekomen die nieuwe ontwikkelingen mogelijk hebben gemaakt. Klik [hier](#) voor Anna's Hoeve en klik [hier](#) voor Monnikenberg.

Binnenstedelijk wonen (het centrum)

Het centrum heeft zich ontwikkeld binnen het stratenpatroon van driften en brinken van het oorspronkelijke dorp. Binnen dit patroon is in een hoge dichtheid gebouwd, voornamelijk in gesloten bouwblokken. De belangrijkste openbare ruimte bestaat uit (meestal autovrije) driften, brinken en pleinen. De Groest, de Kerkstraat met aan de uiteinden vier bijzonder plekken (Kerkbrink, Langgewenst, Stationsplein en Gooilandplein) zijn de belangrijkste stedenbouwkundige dragers. Het centrum is een van de dynamische gebieden. Dit gedeelte van de stad is voortdurend in ontwikkeling met een sterke mix van woningen, horeca, winkels en centrumfuncties. Het wonen is geïntensiveerd. Hierdoor bestaat er nu een variatie in bouw met een mix van dorpse bebouwing, van kleinschalige particuliere invullingen en grotere bouwvolumes. Met name in de stationsomgeving en de Schapenkamp hebben grootschalige ontwikkelingen plaatsgevonden met hogere bebouwing.

Dorpse uitbreiding (Vitusbuurt, Oosterstraten/Nieuwstraten, delen van Over 't Spoor)

De wijken en buurten rond het centrum zijn een aaneenschakeling van kleinschalige ontwikkelingen in korte rijen woningen uit het begin van de 20ste eeuw. Tussen de lange, gebogen straten liggen grote min of meer gesloten bouwblokken met aaneengesloten, lage woningen en grotere binnenterreinen, waar zich vaak nog (kleinschalige) bedrijven bevinden. De openbare ruimte bestaat vooral uit smalle stenige straten. De woningen zijn meestal particulier bezit en hebben door de lange geschiedenis van verbouwingen en aanpassingen een gevarieerde, individuele uitstraling. Het gebied heeft een lage dynamiek door het sterk versnipperde eigendom, maar af en toe ontstaat op voormalige bedrijfslocaties de kans om in deze wijken een grotere ontwikkeling. In deze compacte wijken heeft geen verdere ruimtelijke verdichting plaatsgevonden.

Tuinstad (Astronomische Buurt, Kamrad, Noord, Zuid, Van Riebeeckkwartier)

Vanaf 1932 zijn grote delen van Hilversum gebouwd volgens het beëindigingsplan van gemeentelijk architect Dudok. Ook na 1945 zijn de uitbreidingen van Hilversum volgens dit plan voortgezet. Deze tuinstadwijken zijn als grootschalige stedenbouwkundige composities ontworpen, waarbij de structuur vooral bepaald wordt door de lanen, de plantsoenen, de waterpartijen en de lange zichtlijnen naar de omliggende natuurgebieden. In deze gebieden bestaat een grote samenhang in architectuur, bouwstijl en openbare ruimte. Scholen, kerken en andere publieke gebouwen staan op strategische posities in het stratenpatroon en zijn opvallend vormgegeven. In de vooroorlogse wijken is een deel van de woningen twee-onder-een-kap, maar het grootste deel bestaat uit lange beeldbepalende rij-woningen, waardoor de aandacht gevestigd wordt op accenten en symmetrie. In de na-oorlogse wijken is de architectuur eenvoudiger en soberder: lange rijen eengezinswoningen zonder accenten. De lanen, zichtlijnen en plantsoenen zijn hier echter nog net zo monumentaal en groen als in de oudere wijken, maar worden hier vooral begeleid door de hoge bebouwingswanden van (portiek-)flats. Nieuwe ontwikkelingen zijn bijna als vanzelfsprekend in de stijl van en met respect voor de bestaande bebouwing tot stand gekomen. Scholen, kerken en andere voorzieningen zijn in

een aantal gevallen vervangen door andere voorzieningen of woningen. De robuuste stedenbouwkundige structuur van de na-oorlogse wijken liet op sommige plekken grotere ingrepen toe.

Tuinwijk (Bloemenbuurt, Electrobuurt, Liebergen)

De eerste planmatige uitbreidingen van Hilversum zijn sterk beïnvloed door de tuinstadbeweging van begin 20ste eeuw. De buurten zijn vormgegeven als een dorp, met publieke voorzieningen als scholen, kerken en gebouwen van algemeen nut op strategische plekken. Woningen zijn in middelgrote series door corporaties gebouwd en kennen daarom een grote samenhang. De buurten zijn kleinschalige stedenbouwkundige composities van korte rijen lage woningen met een nadrukkelijke kap. In de architectuur is er veel aandacht voor accenten zoals straathoeken, symmetrie, poorten. De straten zijn smal en daarom zijn pleinen en plantsoenen de belangrijkste openbare ruimten. Scholen en andere voorzieningen zijn niet meer in de oorspronkelijke gebouwen gevestigd. Sommige woningen zijn vervangen, andere verbeterd, maar de buurten hebben hun oorspronkelijke karakter toch kunnen behouden.

Naoorlogse wijken (Kerkelanden, Hilversumse Meent)

De Kerkelanden en de Hilversumse Meent zijn de enige grote uitbreidingswijken die na het beëindigingsplan van Dudok zijn aangelegd. Daarnaast zijn er in de bebouwde kom nog kleinere woningbouwplannen als inbreiding gerealiseerd. De Kerkelanden is opgebouwd rondom een groene zone die begint bij het winkelcentrum. In de groenzone liggen de wijkvoorzieningen. Daar omheen ligt een aantal identieke woonbuurten (hofjes, stempels) met vrijwel gelijkvormige woningen in twee lagen en een kap. Aan de randen van de wijk ligt een aantal recentere woonbuurten. Het winkelcentrum is vernieuwd en rondom dit centrum is het wonen geïntensiveerd. In de Meent komt meer variatie in woningbouw voor. Het is een wijk met een structuur van autoluwe hoven en een robuuste groenstructuur daartussen. Alle voorzieningen en gestapelde woningen liggen in het centrum. In deze wijk zijn kleinschalige ontwikkelingen beperkt gebleven tot het centrale gebied.

Kleinschalige villawijken (Boomberg, raadhuis, Emmastraat en omgeving)

De relatief compacte villawijken aansluitend aan het centrum zijn eind 19de eeuw ontstaan. De buurten zijn ontworpen in een Engelse landschapsstijl, waarin het stratenpatroon vaak gebaseerd is op de natuurlijke hoogteverschillen. In kleinschalige plannen hebben welgestelde particulieren zelf hun plannen ontwikkeld. De bebouwing in deze wijken zijn vrijstaande villa's of twee onder een kap, op relatief grote kavels. Hier en daar staan scholen of kerken op stedenbouwkundig strategische plekken. De grote variatie aan architectuurstijlen en bouwperiodes geldt als een kwaliteit, waardoor enkele wijken een beschermde status hebben gekregen. De openbare ruimte bestaat vooral uit smalle straten, die dankzij de vele laanbomen en verzorgde voortuinen nog steeds een groene uitstraling kennen. Nieuwe ontwikkelingen in deze gebieden zijn pandsgewijs tot stand gebracht en in de schaal en karakteristiek van de omgeving. Veel villa's hebben hun woonfunctie teruggekregen, maar ook wordt er veel aan huis gewerkt.

Villaparken (Nimrodpark, Diergaardepark, Utrechtseweg, Arubalaan en omgeving)

Verder naar de randen van Hilversum zijn de villawijken veel ruimer van opzet. Deze wijken zijn vaak in één keer ontworpen, aangelegd en verkaveld op initiatief van de eigenaren van voormalige landgoederen of buitenplaatsen. Het stratenpatroon is formeel van opzet met symmetrie-assen, plantsoenen en zichtlijnen. De bebouwing bestaat vrijwel uitsluitend uit vrijstaande villa's op grote kavels. Op sommige zeer grote kavels zijn nog enkele zorg- of onderwijsinstellingen gevestigd. De variëteit in architectuurstijlen en woningtypen is groot. De openbare ruimte bestaat uit plantsoenen

en brede lanen met groene bermen. Daarnaast draagt het vele groen van de privé-tuinen bij aan het groene karakter van deze gebieden.

Uitvoeringsprincipes

Bij de Structuurvisie Hilversum 2030 hoort een uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma is als het ware een prioriteitenlijst van toekomstige projecten. Het is daarmee tevens een strategische agenda voor de toekomst van onze gemeente.

Om de ambities van de structuurvisie te realiseren, is een aantal uitvoeringsprincipes geformuleerd.

Ja, tenzij... Het is onmogelijk en ongewenst om in 2013 te bepalen welke functie op welke locatie in 2030 moet zijn gevestigd. Het gaat erom de gewenste richting aan te geven van en open te staan voor ontwikkelingen. Flexibiliteit betekent dat bij voorbaat wordt gezegd dat alles overal moet kunnen. De ruimtelijke kaders, in de vorm van bijvoorbeeld bestemmingsplannen, worden de komende jaren verruimd om de noodzakelijke flexibiliteit mogelijk te maken. Hilversum wil meebewegen en toch koersvast zijn, daar gaat het om. De grondhouding is 'ja, tenzij'. Hilversum werkt constructief mee aan initiatieven vanuit de samenleving. Tenzij bijvoorbeeld zwaarwegende maatschappelijke belangen en/of te verwachten hinder voor bewoners zich hier tegen verzet. Hilversum wil flexibel zijn en energie steken in oplossingen.

Ontwikkelen en beheren

Hilversum kent een beperkt aantal ontwikkelingslocaties. Grootschalige functiewijzigingen zijn incidenteel aan de orde. Om veroudering tegen te gaan en om in te spelen op nieuwe maatschappelijke vragen en ontwikkelingen, is voortdurend vernieuwing nodig. Beheer dat alleen gericht is op instandhouding, is onvoldoende. Ontwikkelen en beheren is een duurzame manier van stedelijke vernieuwing. Hierbij zijn (vaak kleinschalige) ontwikkelingen en beheermaatregelen organisatorisch en financieel in één proces ondergebracht. Deze aanpak maakt het mogelijk op ontwikkelingen in de samenleving te reageren en anticiperen. In tijden van economische onzekerheden is deze flexibiliteit noodzakelijk.

Regierol

De gemeente wil regie voeren op ruimtelijke inrichting. Bij openbare ruimte en een aantal openbare gebouwen is de gemeente rechtstreeks opdrachtgever. In andere gevallen, zoals woningen, winkels, bedrijven of kantoren, verloopt de regie indirect en voorwaardenscheppend. Hilversum pakt de regierol op door:

- te handelen vanuit de positieve grondhouding 'ja, tenzij';
- andere partijen als gelijkwaardig aan de gemeente te behandelen;
- aan de slag te gaan zonder de uitkomst in detail te kennen, of vast te leggen;
- tijd en energie te steken in het opbouwen van goede relaties met burgers en private partijen;
- waar nodig duidelijk te zijn in kaders en snel te reageren;
- goede afspraken te maken tussen raad, college en ambtelijke organisatie;
- het bevorderen van een ondernemende cultuur;
- het juridisch instrumentarium, zoals de omgevingsvergunning, voorwaardenscheppend in te zetten.

Uitvoeringsprogramma

Door uitvoering van de structuurvisie en de daarin beschreven ruimtelijke ontwikkelingen zijn fysieke veranderingen gerealiseerd op een aantal locaties. Deze locaties staan op de [kaart](#) aangegeven en de mogelijke concrete, fysieke veranderingen op deze locaties zijn op indicatieve wijze beschreven in een overzichtstabel met uitvoeringsprojecten. Klik [hier](#) voor de indicatieve overzichtstabel met de uitvoeringsprojecten. Welke activiteiten de gemeente onderneemt om de in de structuurvisie aangegeven ontwikkelingen staat in het uitvoeringsprogramma.

Klik [hier](#) voor het uitvoeringsprogramma. In deze tabel staan de speerpunten van deze structuurvisie, de wijze van uitvoering, de planfase en de betrokken partijen. Qua planning is een driedeling gemaakt in korte termijn (2013 – 2018), middellange termijn (2019 – 2024) en lange termijn (2025 – 2030). Het uitvoeringsprogramma wordt na de eerste fase geëvalueerd. De dynamiek van de samenleving bepaalt mede het programma van de volgende uitvoeringsperiode. Hilversum is hierdoor in staat te reageren en anticiperen op niet te voorspellen trends en ontwikkelingen. Voor alle projecten, die in het eerste uitvoeringsprogramma zijn opgenomen, zijn bedragen in de gemeentelijke begroting opgenomen of is een grondexploitatie vastgesteld.

Toelichting op de wijze van uitvoering:

- Planvorming: Het onderzoeken van de 'wat' en 'hoe' vraag voor nieuwe ontwikkelingen
- Opstellen: Schrijven van visies en plannen
- Planologische borging: Het vastleggen van beleid in regelgeving en/of planologische instrumenten
- Uitvoering: Het daadwerkelijk realiseren van een plan
- Uitwerking en realisatie: Het uitdétailleren van een voorstel en vervolgens daaraan uitvoering geven
- Faciliterend beleid: Initiatieven van derden ondersteunen middels advies, onderzoek en eventuele noodzakelijke planologische borging

Relatie met grondbeleid

Bij de uitvoering van het ruimtelijk beleid maakt de gemeente onder andere gebruik van financiële en juridische instrumenten. Deze zijn beschreven in de nota Grondbeleid. Klik [hier](#) voor de nota Grondbeleid van de gemeente Hilversum. Nevenstaand schema geeft aan op welke momenten en in welke situaties deze instrumenten een rol kunnen spelen. In het uitvoeringsprogramma 2013-2018 en in deze structuurvisie zijn geen nieuwe regelingen voor kostenverhaal of fondsvorming opgenomen.